

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

IFRS 7 FINANSIELLA INSTRUMENT: UPPLYSNINGAR

FRAMKOMMER BANKERS EXPONERING MOT
KREDITRISKER AV UPPLYSNINGARNA I DERAS
FINANSIELLA RAPPORTER?

FÖRORD

Vi skulle vilja tacka våra handledare Jan Marton, universitetslektor och Gunnar Rimmel, docent och kompetensgruppsledare på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, för stöd och vägledning under arbetets gång.

Göteborg januari 2009

Karin Grönlund

Tarek Omeirat

FÖRKORTNINGSLISTA

IASB	International Accounting Standards Boards
IAS	International Accounting Standards
IFRS	International Financial Reporting Standards
SIC	Standing Interpretations Committee
FASB	Financial Accounting Standards Board
US GAAP	Generally Accepted Accounting Principles in the United States
SPE	Special Purpose Entity
CDO	Collateralized Debt Obligation
ÅRV	Årsredovisning

DEFINITIONER

Finansiella rapporter - Med finansiella rapporter avses i denna studie bankernas årsredovisningar.

Subprimelån - Med subprimelån menas i denna studie, om inget annat anges, lån med exponering mot US subprime marknaden.

Subprimeobligationer - Med subprimeobligationer menas i denna studie, om inget annat anges, obligationer, CDO samt Residential mortgage backed securities med exponering mot US subprime marknaden.

SAMMANFATTNING

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet,
Externredovisning, Magisteruppsats, HT 2008

FÖRFATTARE: Karin Grönlund och Tarek Omeirat

HANDLEDARE: Jan Marton och Gunnar Rimmel

TITEL: IFRS 7 Finansiella Instrument: Upplysningar – Framkommer bankers exponering mot kreditrisker av upplysningar i deras finansiella rapporter?

BAKGRUND OCH PROBLEMDISKUSSION: Finanskrisen 2008 har för många privatpersoner och företag kommit som en överraskning och då kan man ställa sig frågan om bankernas upplysningar om kreditexponering och kreditrisker har framkommit. IASB har agerat för att förbättra IFRS 7 *Finansiella instrument: Upplysningar*, och de har föreslagit ökade upplysningskrav för denna. Under normala omständigheter skulle IASB ha utgett förändringarna efter en tid av allmän överläggning. Men på grund av finanskrisen blev denna process påskyndad. IFRS 7 skall tillämpas av företag från och med den 1 januari 2007. Det vore därför intressant att undersöka om bankernas kreditrisker och kreditexponeringar framkommer efter att de ökade upplysningskraven börjat gälla.

SYFTE: Syftet med studien är att undersöka och analysera om de största bankerna i Europa upplyser om sina kreditrisker i årsredovisningarna för 2007. Studien syftar även till att undersöka var i de finansiella rapporterna eventuella kreditexponeringar kan förekomma. Vidare syftar uppsatsen till att undersöka om det, utifrån mallen, finns några signifikanta skillnader bankerna emellan med avseende på storlek och land.

AVGRÄNSNINGAR: Vi har i vår studie valt att avgränsa oss till banker som tillämpar IFRS. Vidare har vi valt att endast studera de punkter i standarden IFRS 7 som berör kreditrisk och bortbokning. Studien berör de största bankerna i Europa, baserat på störst balansomslutning. Det är viktigt att klargöra för läsaren att undersökningen endast syftar till att se om bankerna har upplyst om sina kreditrisker och kreditexponeringar.

METOD: Undersökningen genomfördes med både en kvantitativ och kvalitativ metod som omfattade 43 banker. Undersökningen genomfördes utifrån en uppbyggd mall och ett Kruskal-Wallis Test. Informationen som insamlats genom granskning av årsredovisningar matades in i mallen och summerades. Det insamlade materialet omarbetades så att ett Kruskal-Wallis Test kunde genomföras. Detta för att på så sätt kunna mäta signifikanta skillnader.

RESULTAT OCH SLUTSATS:

Undersökningen visade att ca 93 % av bankerna visar någon slags upplysning om exponering mot kreditrisker. Det finns däremot stora skillnader på hur de utformar sina upplysningar och hur mycket information de redovisar. Majoriteten av bankerna upplyser enligt standarden IFRS 7. Däremot anser vi att flertalet banker i större utsträckning borde inkludera mer information om sina kreditrisker och även inkludera sådana som man idag väljer att inte nämna. Vår undersökning visar att en majoritet av bankerna upplyser om sina kreditrisker utanför not. Det är dock inte ovanligt att påträffa upplysningar om kreditrisker i not. Vi kan i undersökningen konstatera att de större bankerna i större utsträckning informerar om kreditrisker än de mindre bankerna. Vi kan även konstatera att de franska bankerna i undersökningen upplyser mer än de andra ländernas banker.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND	1
1.2 PROBLEMDISKUSSION	2
1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR	3
1.4 SYFTE.....	3
1.5 AVGRÄNSNINGAR	3
1.6 FORTSATT DISPOSITION	3
2 REFERENSRAM	5
2.1 FINANSIELLA INSTRUMENT	5
2.1.1 DEFINITIONER	5
2.1.2 KLASSIFICERING, VÄRDERING OCH REDOVISNING	6
2.2 IFRS 7 – FINANSIELLA INSTRUMENT: UPPLYSNINGAR.....	6
2.3 SIC 12 OCH SPECIAL PURPOSE ENTITY (SPE).....	8
2.4 BORTBOKNING	8
2.5 CDO	9
2.6 TIDIGARE UPPSATSER	9
3 TEORETISK REFERENSRAM	11
3.1 TRANSPARENS.....	11
3.2 INFORMATIONSASYMMETRI	11
3.2.1 "THE MARKET FOR LEMONS"	11
3.3 TEORIER OM UPPLYSNINGAR	11
3.3.1 DIAMONDS TEORIER	11
4 METOD	13
4.1 UNDERSÖKNINGSMETOD	13
4.2 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	13
4.2.1 URVAL.....	14
4.2.2 INFORMATIONSINSAMLING	16
4.3 UNDERSÖKNINGENS KVALITET	16
4.3.1 RELIABILITET	16
4.3.2 VALIDITET.....	16
5 MALL OCH KRUSKAL-WALLIS TEST	17
5.1 FRAMTAGANDE AV MALL	17
5.2 FÖRKLARING AV MALL	17
5.3 FÖRKLARING AV PUNKTER	18
5.3.1 VAR FINNS KREDITRISKERNA I DE FINANSIELLA TILLGÅNGARNA	18
5.3.2 HUR VISAS KREDITRISKERNA	18
5.3.3 MAXIMAL KREDITEXPONERING	19
5.3.4 LÅN SOM INTE BLIVIT ÅTERBETALDA	19
5.3.5 VILKEN KLASS HAR INVESTERINGARNA	20
5.3.6 EXPONERING MOT SUBPRIMELÅN/SUBPRIMEOBLIGATIONER	20
5.3.7 BORTBOKNINGAR	21
5.3.8 KREDITRISK I KREDITKORT	22
5.4 KRUSKAL-WALLIS TEST	22
5.4.1 SKILLNADER AVSEENDE STORLEK PÅ BANK	22
5.4.2 SKILLNADER AVSEENDE LAND	22

6 RESULTAT AV UNDERSÖKNINGEN	23
6.1 INLEDNING	23
6.2 RESULTAT: OM BANKERNA HAR UPPLYST	23
6.3 RESULTAT: VAR HAR BANKERNA UPPLYST	26
6.4 RESULTAT: KRUSKAL-WALLIS TEST	26
6.4.1 SKILLNADER AVSEENDE STORLEK PÅ BANK	27
6.4.2 SKILLNADER AVSEENDE LAND	27
7 ANALYS	29
7.1 OM BANKERNA HAR UPPLYST	29
7.2 VAR HAR BANKERNA UPPLYST	30
7.3 KRUSKAL-WALLIS TEST	30
7.3.1 SKILLNADER AVSEENDE STORLEK PÅ BANK	30
7.3.2 SKILLNADER AVSEENDE LAND	31
7.4 KOMMENTARER	31
8 SLUTSATS	32
8.1 SLUTSATSER	32
8.2 FÖRSLAG TILL FORTSATTA STUDIER	33
REFERENSER	34
BILAGOR	37
FIGURFÖRTECKNING	
FIGUR 1: UTDRAK UR MALLEN	17
FIGUR 2: EXEMPEL FRÅN CRÉDIT AGRICOLES ÅRSREDOVISNING	19
FIGUR 3: EXEMPEL FRÅN ABN AMROS ÅRSREDOVISNING	21
FIGUR 4: EXEMPEL FRÅN DEXIAS ÅRSREDOVISNING	22
FIGUR 5: ANTAL UPPFYLLDA PUNKTER I PROCENT FÖR VARJE ENSKILD BANK I GRUPP 1	23
FIGUR 6: ANTAL UPPFYLLDA PUNKTER I PROCENT FÖR VARJE ENSKILD BANK I GRUPP 2	24
FIGUR 7: ANTAL UPPFYLLDA PUNKTER I PROCENT FÖR VARJE ENSKILD BANK I GRUPP 3	24
FIGUR 8: ANTAL UPPFYLLDA PUNKTER I PROCENT FÖR ALLA BANKER FÖRDELAT PÅ STORA, MELLAN OCH SMÅ	25
FIGUR 9: ANTALET STORA, MELLAN OCH SMÅ BANKER FÖR VARJE ENSKILT LAND	25
FIGUR 10: VARJE PUNKT SOM ÄR UPPFYLLD AV BANKERNA I PROCENT	26
FIGUR 11: VAR I RAPPORTERNA FINNS UPPLYSNINGARNA	26

1 INLEDNING

I det här inledande kapitlet redogör vi för bakgrunden till valt ämnesområde. Vidare diskuterar vi om problemet som kommer att mynna ut i uppsatsens huvudsakliga frågeställning. Kapitlet fortsätter med en redogörelse för uppsatsens syfte och avgränsningar. Avslutningsvis ges en översikt av studiens fortsatta disposition.

1.1 BAKGRUND

Sedan oktober 2008 befinner sig stora delar av världen i vad som i dagligt tal kallas finanskrisen. Krisen började i USA för ett par år sedan, då bankerna lånade ut så kallade subprimelån i alltför stor utsträckning. Detta inträffade efter att den amerikanska staten infört regler för hur mycket av bankernas utlåning som var tvungna att vara till personer med svagare återbetalningsförmåga. Bankernas subprimelån köptes därefter upp av, *Freddie mac* och *Fannie mae*, de av staten styrda finansinstituten. Lånen omvandlades till bostadsobligationer med säkerhet i de bostäder som köptes med de lånade pengarna. Bankerna fortsatte att låna ut pengar för bostadsköp till bland annat låginkomsttagare då de visste att risken var liten eftersom staten skulle köpa upp lånen. I början av 2000-talet garanterade de båda instituten nästan halva USA:s bolånemarknad, och större delen bestod av subprimelån.¹

I mitten av 2006 började bolånemarknaden i USA få problem. Bostadskrisen uppstod när bankernas kunder inte längre kunde betala sina bostadslån. Lånen var ofta stora, och värdet på bostäderna, som tagits som pant, sjönk snabbt när räntan höjdes i landet. Flera av bankerna som förfogade över obligationer som innehöll de sämre lånen började förlora mycket pengar. Eftersom de sämre obligationerna sålts runtom i världen började krisen även synas där, speciellt i banker där upplåningskostnaderna steg rejält. Men krisen toppades först när den amerikanska regeringen lät en av världens största investmentbanker, Lehman Brothers, gå omkull. Folk började fråga sig, om inte den amerikanska staten ville stötta en av de största investmentbankerna, vem skulle då stötta de andra bankerna?²

Finanskrisen har bidragit till minskat förtroende mellan bankerna på grund av osäkra återbetalningsförmågor vilket har resulterat i ökade kostnader för lån bankerna emellan. Ett klassiskt uttryck inom finansvärlden är ”högre risk ska innebära högre avkastning”. Därför kräver bankerna extra höga räntor av varandra i de fall de är villiga att låna ut.³ Detta eftersom de inte kan se vilken exponering motparten har för förluster på bostadsobligationer. Det saknas transparens, vilket får effekten att även de som inte har någon, eller endast en liten, exponering kommer att drabbas.⁴

Under de senaste åren har riskhanteringsmetoder, begrepp och instrument som används inom sektorn för finansiella tjänster ständigt utvecklats. Företag använder idag alltmer komplexa och avancerade metoder och instrument. Det har blivit svårare för aktieägarna att tolka de finansiella rapporterna på rätt sätt och få en verklig förståelse av de risker ett företag utsätts för.⁵ IASB är den organisation som ansvarar för utvecklandet av redovisningsstandarder som skall följas av noterade koncernföretag. IASB erkänner behovet av att klargöra vissa IFRS-

---

¹ Dagens nyheter, hemsida

² Dagens Nyheter, hemsida

³ Ibid

⁴ Marton, J. (2008)

⁵ Condon, F. (2008)

standarder. IASB har agerat för att förbättra två redovisningsstandarder, IAS 39 *Finansiella instrument: Redovisning och värdering* och IFRS 7 *Finansiella instrument: Upplýsningar*, och de har föreslagit ökade upplýsningskrav för dessa. Under normala omständigheter skulle IASB ha utgett förändringarna efter en tid av allmän överläggning. Men på grund av finanskrisen blev denna process påskyndad. IFRS 7 började tillämpas av företag från och med den 1 januari 2007 och IAS 39 började tillämpas från och med den 1 januari 2005. Syftet med förändringarna är att IFRS och US GAAP skall befinna sig på samma nivå gällande finansiella instrument. Syftet är även att ge mer relevant och tydlig information till aktieägarna.

I oktober 2008 utgav IASB ett ändringsförslag till IAS 39. Dessa ändringar skulle tillåta omklassificering av finansiella tillgångar i vissa förhållanden. IASB bestämde att upplýsningar skulle lämnas om en sådan ändring hade skett samt hur ändringen hade påverkat de finansiella rapporterna. IASB anser att information gällande omklassificering av finansiella tillgångar har väsentlig påverkan på de finansiella rapporterna.⁶ IFRS 7 behandlar upplýsningar av finansiella instrument och kräver att de finansiella institutionerna skall upplysa om hur deras risker är exponerade. Standarden kräver även att de finansiella institutionerna skall upplysa om de tillgångar som blivit bortbokade till andra enheter, men som man fortfarande har kvar risker och engagemang i.⁷

1.2 PROBLEMDISKUSSION

Det är av största vikt för externa observatörer, leverantörer, kunder och investerare att erhålla samma information om ett företag som dess ledning och styrelse besitter. Därför bör finansiella rapporter innehålla så mycket information att läsaren får en komplett och rättvisande bild av företaget. Om inte detta sker så talar man om en informationsasymmetri. Trovärdigheten i företagets rapportering har allvarligt skadats i ett antal uppmärksammade redovisningsskandaler under årens lopp. I flertalet av dessa fall har röster höjts för att öka transparensen i företagets rapporter. För att minska risken för informationsasymmetri har IASB infört nya och strängare krav på företagets upplýsningar. Detta gäller icke minst finansiella instrument.

Finanskrisen 2008 har för många privatpersoner och företag kommit som en överraskning och då kan man ställa sig frågan om bankernas upplýsningar om kreditexponering och kreditrisker har framkommit i 2007 års finansiella rapporter. Borde det av bankernas rapporter tidigare ha framkommit att en allvarlig situation var på väg att uppstå? Har man t.ex. redovisat bortbokningar och upplyst om detta i noterna? Det är framför allt inom dessa områden som frågor kan uppstå när det gäller redovisning av finansiella instrument relaterade till finanskrisen. Företagen kan utforma sina upplýsningar och bedömningar på olika sätt och på olika plats i årsredovisningen vilket kan försvåra tolkningen för en extern läsare.

Det vore därför intressant att undersöka om bankernas kreditrisker och kreditexponeringar framkommer efter att de ökade upplýsningskraven börjat gälla. Utifrån detta vore det även intressant att titta på var någonstans i de finansiella rapporterna man informerar om sina kreditrisker och sin kreditexponering. Vidare vill vi undersöka om det finns några skillnader mellan bankerna med avseende på land och storlek.

---

⁶ IASB, hemsida

⁷ Marton, J. (2008)

1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR

Utifrån vår bakgrund och problemdiskussion har vi utformat följande frågeställningar varav den första är den övergripande frågan:

- *Framkommer bankers exponering mot kreditrisker av upplysningarna i deras finansiella rapporter?*
- *Var i den finansiella rapporten kan informationen om kreditrisker finnas?*
- *Finns det skillnader i upplysningar om kreditrisker mellan bankerna med avseende på storlek och land?*

1.4 SYFTE

Syftet med studien är att undersöka och analysera om de största bankerna i Europa upplyser om sina kreditrisker i årsredovisningarna för 2007. Studien syftar även till att undersöka var i de finansiella rapporterna eventuella kreditexponeringar kan förekomma. Vidare syftar uppsatsen till att undersöka om det, utifrån mallen, finns några skillnader bankerna emellan med avseende på storlek och land.

1.5 AVGRÄNSNINGAR

Vi har i vår studie valt att avgränsa oss till banker som tillämpar IFRS. Vidare har vi valt att endast studera de punkter i standarden IFRS 7 som berör kreditrisk och bortbokning. Studien berör de största bankerna i Europa, baserat på störst balansomslutning. Det är viktigt att klargöra för läsaren att undersökningen endast syftar till att se om bankerna har upplyst om sina exponeringar mot kreditrisker. Således kommer vi inte att avgöra kvaliteten på upplysningarna.

1.6 FORTSATT DISPOSITION

Syftet med detta avsnitt är att ge läsaren en överblick över uppsatsens upplägg samt beskriva hur de olika kapitlen är kopplade till varandra.

Det andra och tredje kapitlet innehåller uppsatsens referensram varav det andra kapitlet behandlar gällande regler och nödvändiga begrepp. Detta för att läsaren skall förstå och bli insatt i ämnet. Det tredje kapitlet utgör uppsatsens teoretiska referensram. Dessa teorier kommer sedan att ligga till grund för tolkningen av undersökningens resultat som presenteras i analyskapitlet.

Det fjärde och femte kapitlet redogör för den metod som har tillämpats i uppsatsen. Det fjärde kapitlet beskriver vald undersökningsmetod, tillvägagångssätt, urval och kvalitet på undersökningen. Det femte kapitlet beskriver hur mallen för undersökningen har framtagits och använts. Kapitlet förklarar vidare punkterna till mallen. Slutligen görs en beskrivning om hur ett Kruskal-Wallis Test har tillämpats.

I det sjätte kapitlet presenteras det resultat som undersökningen har visat.

I det sjunde kapitlet tolkas och analyseras resultatet som framkommit av undersökningen kopplat till den teoretiska referensramen.

I det åttonde och sista kapitlet framställs slutsatser, som har kunnat dras utifrån resultat och analys, i form av svar på framtagna frågeställningar. Vidare presenteras förslag till fortsatta studier.

2 REFERENSRAM

I det här kapitlet redogör vi för vald referensram. Kapitlet är ämnat att ge läsaren den kunskap som behövs för att bli införstådd i ämnet.

2.1 FINANSIELLA INSTRUMENT

IASB har reglerat redovisning av finansiella instrument i tre olika standarder. IFRS 7 behandlar upplysningskrav, IAS 32 innehåller klassificeringsfrågor samt vissa definitioner och IAS 39 handlar om värdering och redovisning av finansiella instrument.⁸

2.1.1 DEFINITIONER

Definitioner på finansiella instrument, finansiella tillgångar, finansiella skulder, egetkapitalinstrument och derivat återfinns i standarderna IAS 32 och 39.

Definitionen för ett *finansiellt instrument* enligt IAS 32 p.11 är:

“Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag.”

En *finansiell tillgång* är varje tillgång i form av:

1. kontanter
2. egetkapitalinstrument i ett annat företag
3. avtalsenlig rätt att:
  - er hålla kontanter eller annan finansiell tillgång från ett annat företag, eller
  - byta en finansiell tillgång eller finansiell skuld
4. avtal som kommer att eller kan komma att regleras i företagets egna egetkapitalinstrument⁹

En *finansiell skuld* är varje skuld i form av:

1. avtalsenlig förpliktelse att
  - er lägga kontanter eller annan finansiell tillgång till ett annat företag, eller
  - byta en finansiell tillgång eller finansiell skuld med annat företag under villkor som kan vara oförmånliga för företaget
2. avtal som kommer att eller kan komma att regleras i företagets egna egetkapitalinstrument¹⁰

Ett *egetkapitalinstrument* är varje form av avtal som innebär en residual rätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder¹¹.

Ett *derivat* är ett finansiellt instrument med samtliga tre nedanstående kännetecken:

1. dess värde ändras till följd av ändringar i en underliggande variabel, exempelvis räntor, råvaror och valutakurser
2. det kräver ingen eller liten initial investering jämfört med andra avtal med liknande egenskaper
3. det regleras vid en framtida tidpunkt¹²

---

⁸ Marton m.fl (2008)

⁹ IAS 32 p.11

¹⁰ Ibid

¹¹ Ibid

¹² IAS 39 p.9

2.1.2 KLASSIFICERING, VÄRDERING OCH REDOVISNING

Samtliga finansiella instrument inverkar på företagens resultaträkning och balansräkning på olika sätt. Det är därför viktigt att kunna klassificera de finansiella instrumenten eftersom redovisningen är olika beroende på instrument och syfte. I IAS 39 definieras sex kategorier av finansiella instrument:

1. finansiell tillgång värderad till verkligt värde via resultaträkningen
2. investeringar som hålles till förfall
3. lånefordringar och kundfordringar
4. finansiella tillgångar som kan säljas
5. finansiell skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen
6. övriga finansiella skulder

Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen kan delas in i tre typer av poster. Den första är finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel, exempelvis noterade värdepapper som företaget innehar i spekulationssyfte¹³. Syftet med dessa är att generera avkastning på kort sikt¹⁴. Den andra är derivat som inte är säkringsinstrument. Derivat i form av finansiella skulder består främst av derivat med ett negativt värde, exempelvis utfärdade optioner¹⁵. Den tredje och sista posten är Fair Value Option som innebär att företaget har möjlighet att klassificera deras finansiella tillgångar eller skulder till verkligt värde via resultaträkningen. Ett krav på detta val är att det görs vid anskaffningstidpunkten. För att Fair Value Option skall kunna tillämpas måste vissa krav uppfyllas. Alla finansiella skulder som inte klassificeras i den ovanstående kategorin hamnar i övriga finansiella skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde¹⁶.

Investeringar som hålles till förfall definieras som finansiella tillgångar med fastställda betalningar och fastställd löptid. Företaget skall ha för avsikt och förmåga att hålla investeringarna till förfall¹⁷. Obligationer kan klassificeras i denna kategori. Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som har fastställda betalningar och som inte noteras på en aktiv marknad¹⁸. Både investeringar som hålles till förfall, lånefordringar och kundfordringar skall värderas till upplupet anskaffningsvärde. De finansiella tillgångar som inte klassificeras i någon av de ovanstående kategorierna hamnar i finansiella tillgångar som kan säljas. Dessa tillgångar värderas till verkligt värde men inte via resultaträkningen utan direkt mot eget kapital¹⁹. Resultaträkningen påverkas först när tillgången har avyttrats.

2.2 IFRS 7 – FINANSIELLA INSTRUMENT: UPPLYSNINGAR

IFRS 7 ersatte den 1 januari 2007 delar av gamla IAS 32 *Finansiella instrument: Upplysningar och klassificering* och hela IAS 30 *Upplysningar i finansiella rapporter för banker och liknande finansiella institut*. IFRS 7 skall tillämpas av alla noterade företag i sin koncernredovisning och upplysningarna skall behandla alla typer av finansiella instrument förutom de finansiella instrument som regleras i andra standarder. Syftet med standarden är att kräva att företag lämnar upplysningar i sina finansiella rapporter som gör det möjligt för

---

¹³ Smith, D (2006)

¹⁴ Marton m.fl. (2008)

¹⁵ Smith, D (2006)

¹⁶ Marton m.fl. (2008)

¹⁷ Smith, D (2006)

¹⁸ IAS 39 p.9

¹⁹ Marton m.fl. (2008)

läsaren att bedöma

- betydelsen av finansiella instrument för företagets finansiella ställning och resultat
- karaktären och omfattningen av de risker som uppstår genom finansiella instrument som företaget är exponerat för samt hur de hanterar dessa risker

De punkter i IFRS 7 som berör vår undersökning beskrivs nedan:

Borttagande från balansräkningen

Punkt 13: Ett företag kan ha överfört en finansiell tillgång på ett sådant sätt att en del av eller hela den finansiella tillgången inte uppfyller kraven för borttagande från balansräkningen. För varje klass av sådana finansiella tillgångar skall företaget lämna upplysning om

- a) tillgångens karaktär
- b) karaktären på de risker och fördelar som är förknippade med ägandet och som företaget fortsätter att vara exponerat för,
- c) när företaget fortsätter att redovisa hela tillgången, redovisat värde för tillgången och den skuld som är knuten till den, och
- d) när företaget fortsätter att redovisa tillgången i en omfattning motsvarande företagets fortsatta engagemang, det totala redovisade värdet för den ursprungliga tillgången, det värde som företaget fortsätter att redovisa och den skuld som är knuten till den.

Kvalitativa upplysningar

Punkt 33: För varje risk som är förknippad med företagets finansiella instrument ska upplysningar lämnas om

- a) exponeringen för risk och dess uppkomst
- b) företagets mål, principer och metoder för att hantera risk samt mäta risken.
- c) förändringar i (a) eller (b) i förhållande till förra årets årsredovisning.

Kvantitativa upplysningar

Punkt 34: Vidare ska företagets upplysningar innehålla

- a) sammanfattade kvantitativa uppgifter om företagets exponering för risken på balansdagen.
- c) uppgifter om koncentrationer av risker.

Punkt B8: detaljer till punkt 34 c

- a) hur ledningen fastställer koncentrationer
- b) de gemensamma faktorer som kännetecknar varje koncentration (t.ex. geografiskt område eller marknad)
- c) storleken på kreditrisken avseende samtliga finansiella instrument som påverkas av dessa faktorer.

Kreditrisk

Punkt 36: För varje klass av finansiella instrument skall ett företag ange

- a) det belopp som bäst motsvarar den maximala kreditexponeringen, utan hänsyn till erhållna säkerheter.
- b) en beskrivning av de säkerheter företaget erhållit med avseende på det belopp som angetts i a)

Kreditrisk är *risken för att en part i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra en skyldighet*

och därigenom förorsaka motparten en finansiell förlust²⁰. Verksamheter som ger upphov till kreditrisker kan vara lånefordringar, kundfordringar, derivatkontrakt, finansiella garantier och lånelöften²¹.

2.3 SIC 12 OCH SPECIAL PURPOSE ENTITY (SPE)

SIC 12 kom till för att bestämmelserna rörande konsolidering av SPE – enhet med väl-specificerat syfte, inte är särskilt väl-specificerade i IAS 27, som handlar om koncernredovisning. I SIC 12 p.1-2 definieras SPE som enheter skapade för ett specificerat syfte. Exempel på syften som anges i standarden är leasing, hantering av värdepapper kring finansiella tillgångar och forskning och utveckling. Det nämns även att SPE ofta skapas med bestämda regler som styr vilka aktiviteter enheten ska ägna sig åt, därmed begränsas möjligheterna för dem som kontrollerar SPE.²²

Det brukar kallas att enheten går på autopilot, och regler går oftast inte att ändra. Bara användaren av SPE (det bolag för vars syfte SPE är skapad) kan göra ändringar i styrningen eller stadgarna hos enheten. Man bör notera att skaparen av SPE inte nödvändigtvis är användaren. Användaren kan sedan föra över (bortboka) tillgångar till SPE, som denne sedan har rätt att bruka. I SIC 12 p.3 ges exempel på förmåner (beneficial interests) som användaren kan ha av SPE. ”A beneficial interest in an SPE may, for example, take the form of a debt instrument, an equity instrument, a participation right, a residual interest or a lease.”²³

I SIC 12 p.7 anges att trots att en överföring av tillgångar från användaren till SPE skall, enligt juridisk mening, ses som en försäljning kan det finnas förutsättningar där SPE skall konsolideras i användarens redovisning. Grunden för om SPE ska konsolideras i redovisningen eller inte är att användaren har kontroll över den. Alltså att användaren har ett bestämmande inflytande i enheten, samt att användaren kan dra nytta av enhetens aktiviteter. Fler förutsättningar behandlas i SIC 12 p.10. Eftersom användaren har rätt till huvuddelen av SPE:s förmåner är användaren även utsatt för den risk som kommer av SPE:s aktiviteter.

2.4 BORTBOKNING

Bortbokning är en term som används för borttagning av en tillgång eller skuld från balansräkningen. I de flesta fall, är det inte svårt att bestämma om en tillgång ska bortbokas. Exempelvis, då en låntagare betalar tillbaka hela sitt lån, har banken inte längre några rättigheter till framtida kassaflöden från kunden och därför ska lånet bortbokas. Emellertid, om en bank säljer en portfölj av lån med syfte att införskaffa kapital, blir det mindre uppenbart om tillgången (lånet) skall bli bortbokad.²⁴

IAS 39 innehåller detaljerade regler för när en finansiell tillgång kan bli bortbokad från balansräkningen. Reglerna är baserade på:

- exponeringen som enheten (banken) har till den finansiella tillgångens risker och belöningar

---

²⁰ IFRS 7, Bilaga A

²¹ IFRS 7, B9 och B10

²² SIC 12 p.1

²³ SIC 12 p.3

²⁴ Finansinspektionen (1999)

- om enheten har någon kontroll av den bortbokade tillgången²⁵

Användandet av de här reglerna kan resultera i tre olika redovisningsmöjligheter för den finansiella tillgången.

- Den finansiella tillgången bortbokas i sin helhet från balansräkningen
- Den finansiella tillgången bortbokas inte alls, utan redovisas i balansräkningen
- Den finansiella tillgången bortbokas delvis, den resterande delen redovisas i balansräkningen och baseras på enhetens exponering av tillgångens risker och belöningar²⁶

2.5 CDO

CDO står för Collateralized debt option och är en obligation som består av flera olika skuldsedlar. CDO skapas oftast genom att en investmentbank packar ihop skuldsedlar till en obligation, som den ger ut för att få in kapital som ska användas till köp av portföljer med olika lån. CDO delas sedan upp i olika delar beroende på hur stor risken är i varje del. Ju högre risk en del av CDO har, desto större ersättning får innehavaren av den delen, förutsatt att man går med vinst. Men skulle CDO gå med förlust så är det den del med högst risk som drabbas först.²⁷

Även om CDO funnits i mer än 20 år började de stora problemen inte komma förrän i slutet av 90-talet. Det var då finansinstituten började skapa nya CDO av andra CDO. Detta skapade en hel del problem, speciellt i redovisningen eftersom stora finansiella institutioner kunde flytta sina skulder från bokföringen, så att det såg ut som att man delade på förlusten med andra institutioner. På så sätt kunde man gömma delar av sina förluster.²⁸

2.6 TIDIGARE UPPSATSER

Vi har funnit två tidigare uppsatser som behandlar vårt valda område. Den ena uppsatsen, *IFRS 7 Finansiella Instrument: Upplysningar – Leder ny standard till förändring i lämnade upplysningar?*, syftade till att undersöka i vilken utsträckning införandet av IFRS 7 har lett till en förändring i lämnade upplysningar om finansiella instrument av bolag noterade på OMX Nordic Exchange Stockholm. Ett ytterligare syfte var att undersöka huruvida upplysningarna påverkats av företagets storlek samt val av revisionsbyrå. Undersökningen visade att införandet av IFRS 7 har lett till att mängden upplysningar gällande finansiella instrument har ökat samt att standarden har lett till att nya sätt att framställa informationen på tagits fram.²⁹

Den andra uppsatsen vi fann var *Upplysningar enligt IFRS 7 – Kommer IFRS 7 leda till att användare av företagens finansiella rapporter får en bättre bild av företagens finansiella risk och riskhantering?* Syftet med den studien var att undersöka om användare av företagens finansiella rapporter i och med införandet av IFRS 7 kommer att få tillgång till information som användarna tidigare inte haft tillgång till avseende finansiell risk och riskhantering. Vi har även funnit några andra studier som har behandlat IFRS 7 men inte kopplat till utformning

---

²⁵ IAS 39 p.18-23

²⁶ IAS 39 p.24-30

²⁷ Dagens Industri, hemsida

²⁸ Credit Magazine, hemsida

²⁹ Benkel, H & Moa, M (2008)

av upplysningar. Undersökningen visade att användarna i och med införandet av IFRS 7 kommer att få en bättre bild av företagens finansiella risk, men att det kan ifrågasättas om bilden av vad företagen gör för att hantera dessa risker.³⁰

---

³⁰ Andersson, K & Cederfalk, M (2006)

3 TEORETISK REFERENSRAM

I det här kapitlet redogör vi för vald teoretisk referensram. Kapitlet är ämnat att ge läsaren information om några av de teorier som finns kopplat till ämnet.

3.1 TRANSPARENS

Transparens innebär i redovisningssammanhang att ett företag inte försöker undanhålla viktig information för sina externa intressenter. Transparens har blivit ett centralt begrepp de senaste åren. Behovet av att visa sig öppna och ärliga gentemot sina intressenter är något som företagen talar mycket om i dagens företagsmiljö. Det är idag vanligt att många företag utsätts för kritisk granskning av samhället vilket innebär att det är svårt för företagen att gömma sig från sin omgivning. Företagen lämnar fler och fler upplysningar om sin verksamhet och ekonomiska ställning och ordet transparens blir då viktigt.³¹

3.2 INFORMATIONSASYMMETRI

Informationsasymmetri föreligger när en part har mer och bättre information än en annan part. Oftast är det företagsledningen och styrelsen som innehar information som inte företagets intressenter och användare får ta del av och därför blir det informationsasymmetri mellan dessa parter³². Olika användare har olika informationsbehov och IASB markerar i sin föreställningsram att alla användares informationsbehov inte kan tillgodoses genom de finansiella rapporterna. IASB utgår ifrån att den information som kan vara av värde för en investerare även kan vara av värde för andra användare.

3.2.1 "THE MARKET FOR LEMONS"

George Akerlof beskrev i artikeln "The Market for Lemons" från 1970 hur ett informationsgap kan uppstå mellan en säljare och köpare till en bil. Säljaren har i nästan alla fall mer information om bilens kvalitet jämfört med köparen och på så sätt uppstår informationsasymmetri. Detta bidrar till att bra och dåliga bilar kan säljas till samma pris eftersom köparen inte kan avgöra vilken utav bilarna som är bra. Detta resulterar sedan i att priserna sjunker och genomsnittspriset blir lägre. Säljaren av bilen med bra kvalitet vill då inte sälja bilen när priset sjunker och detta bidrar till att bilar med bra kvalitet försvinner från marknaden. En ytterligare konsekvens av detta är att det skapar en ojämn fördelning av makt vilket bidrar till ineffektivitet. Ineffektiviteten uppstår på grund av att parterna fattar beslut på ofullständig information. Detta resonemang kan användas för den informationsasymmetri som kan uppstå mellan företagsledning och ägare. Konsekvensen av detta kan bidra till att investerare inte kan avgöra om företaget har bra eller dåliga affärsidéer.

3.3 TEORIER OM UPPLYSNINGAR

3.3.1 DIAMONDS TEORIER

Diamond utförde 1985 en studie som visade att nya upplysningar innebar en förbättrad information för nästan alla aktieägare. Om företag väljer att utelämna upplysningar om deras verksamhet så kommer aktieägarna att efterfråga denna information. Skulle företag istället välja att lämna upplysningar skulle efterfrågan från aktieägarna minska vilket skulle innebära

---

³¹ Thöger – Christensen, L. (2002)

³² Wramsby, G & Österlund, U. (1997)

att de totala informationskostnaderna skulle bli lägre. Informationen som aktieägarna efterfrågar påverkar i många fall deras analyser och beslut.³³

3.3.2 ANDRA TEORIER

Diamond och Verrecchia skrev 1991 en artikel som visade att upplysningar kan minska företags kapitalkostnader. Investerarna får med hjälp av upplysningarna en bättre förståelse av vad som sker i företaget vilket innebär att deras risk minskar.

---

³³ Diamond, D (1985)

4 METOD

I det här kapitlet redogörs för den undersökningsmetod och det tillvägagångssätt vi har valt att tillämpa i studien utifrån den ställda frågeställningen. Vidare förklaras det hur urvalet gått till samt hur inhämtning av information gjorts. Slutligen diskuterar vi om undersökningens kvalitet i form av reliabilitet och validitet.

4.1 UNDERSÖKNINGSMETOD

Informationen till uppsatser kan samlas in på olika sätt, antingen genom kvalitativ metod eller genom kvantitativ metod. Kvalitativ metod innebär analys och tolkning av ord³⁴. Exempel på kvalitativa metoder kan vara intervjuer och observationer. Undersökarnas bedömningar och tolkningar har stor betydelse för en kvalitativ studie. En kvantitativ metod är användbar då man söker relativt lite information om många undersökningsenheter³⁵. Metoden används vanligen vid olika slags mätningar³⁶. Syftet med metoden är att kunna göra det möjligt att se generella samband utifrån materialet och därefter kunna dra generella slutsatser.

I denna undersökning kombineras kvalitativ och kvantitativ metod. Utformningen av vår undersökningsmall (i denna studie kallad mallen) bygger på kvalitativa bedömningar och själva tillämpningen av mallen blir en kvantitativ undersökning. Framtagandet av mallen blir således en slags förundersökning till uppsatsen för att på bästa sätt kunna tillämpa mallen på ett tillförlitligt sätt.

Studien bygger på att ett större urval skall undersökas och analyseras. Syftet är att få en bred uppfattning om bankerna upplyser om sina kreditexponeringar i de finansiella rapporterna. Eftersom syftet inte är att undersöka den enskilda bankens situation kan vi inte uttala oss om kvaliteten på dess upplysningar. Den kvantitativa metoden fungerar bra vid denna typ av studie eftersom undersökningen kommer att utgå från en utformad mall som tillämpas på de utvalda bankerna. Mallen kommer i sin tur att ge ett resultat som är jämförbart med samma typ av företag.

Fördelen med att utföra en kvantitativ metod är att den standardiserar informationen vilket gör att behandlingen av den blir förhållandevis lätt med hjälp av datorn³⁷. Detta möjliggör att en större mängd material kan beaktas. En annan fördel med kvantitativ metod är att undersökningsobjekten är neutrala vilket medför att vi inte har några personliga värderingar om dessa. En nackdel med kvantitativ metod kan vara att forskaren förbiser viktig och relevant information³⁸.

4.2 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Arbetet inleddes med att upprätta en disposition över hur arbetet skulle genomföras. Syftet till arbetet bestämdes och frågeställningar formulerades. Vidare gjordes avgränsningar och metodval. Därefter samlade vi in material till vår studie. Vi sökte efter artiklar från olika tidskrifter i universitetets databas som var kopplade till valt område. Vi sökte även efter uttalanden från IASB som kunde vara väsentliga för uppsatsen. Vidare sökte vi efter tidigare

---

³⁴ Patel, R & Davidsson, B (2003)

³⁵ Holme, M. & Solvang, B. K. (1997)

³⁶ Backman, J. (1998)

³⁷ Jacobsen, D.I. (2002)

³⁸ Johannessen, A. & Tufte, P.A. (2003)

uppsatser som var skrivna inom området för att kunna få inspiration till uppsatsens utformning och tillvägagångssätt. Vägledning söktes i tidigare uppsatser för uppbyggnad av undersökningsmetod och genomförande. Materialet till vår referensram har samlats in från tidigare uppsatser, vald litteratur, artiklar samt information från Internet.

En viktig del i studiens upplägg var att ta fram ett urval av de företag som skulle innefattas i undersökningen. Därefter sorterades de banker bort som av någon anledning inte kunde ingå i studien. Efter att urvalet var gjort tog vi hem årsredovisningarna från Internet. Vi valde att inte beställa hem tryckta årsredovisningar eftersom vi endast behövde skriva ut ett antal sidor från varje valt företag. Av de 50 utvalda företagen valde vi ut ett antal banker som användes till utformningen av den mall som undersökningen skulle bygga på. Vilka banker som valdes, och varför beskrivs vidare i kapitel 5. En grundlig genomgång av de utvalda årsredovisningarna gjordes för att se hur företagens utformning av exponeringarna framkommer i upplysningarna och på så sätt kunna utforma en mall. Ett problem som uppstod vid framtagandet av mallen är att undersökningspunkterna inte återfanns på samma ställe i årsredovisningarna. Detta beror på att företagen redovisar sina upplysningar på olika sätt och på olika ställen i årsredovisningen. Det kan även förekomma att informationen som behövs för undersökningspunkten är utspridd i rapporten. Dessa problem gjorde det svårt att utforma en mall som var användbar på alla årsredovisningar, varför vi valde att slumpmässigt ta ut några företag som utgångspunkt för mallen.

Efter att mallen var framtagen tillämpades den på alla utvalda årsredovisningar. Nästa steg bestod av att omarbeta mallen så att den kunde tillämpas i ett Kruskal-Wallis test som mäter signifikanta skillnader i form av olika variabler. När genomgången av årsredovisningarna och testet var klara sammanställdes ett resultat. Vidare analyserade vi resultatet med vald teori. Slutligen besvarades de frågor, utifrån analysen, som är utformade för undersökningen.

4.2.1 URVAL

Studiens urval består av utvalda banker i Europa. Undersökning gjordes på banker eftersom detta är högst aktuellt på grund av den debatterade finanskrisen. Vi bestämde oss även för att mängden banker skulle vara 50 stycken. För att bestämma urvalet sökte vi på universitetets databaser. Databasen som användes var Annual reports och den innehåller årsredovisningar från företag runt om i världen. Databasen Annual reports var indelad i företagskategorier och bank fanns med som en kategori. Bankgruppen var sedan indelad i olika typer av banker såsom till exempel investmentbanker, försäkringsbanker osv. Undergruppen "Retail Banks" valdes eftersom vi ansåg att det vore mest intressant att undersöka banker som även har mycket kontakt med privatpersoner. Slutligen kom vi fram till att vi skulle undersöka de 50 största retailbankerna i Europa. Bankerna är valda utifrån störst balansomslutning. Av dessa 50 banker blev det 43 stycken som slutligen ingick i undersökningen. Bortfallet av de sju bankerna framkom under arbetets gång. Anledningen på bortfallet berodde på:

- Ej ÅRV för 2007
- Ej ÅRV på engelska
- Ej tillämpar IFRS
- Dotterbolag – Moderbolaget redovisar finansiella instrument

NAMN	LAND	BORTFALL
1. HSBC Holdings plc	England	
2. Royal Bank of Scotland	Skottland	
3. BNP PARIBAS	Frankrike	Ej ÅRV för 2007
4. Prudential	England	
5. Barclays plc	England	
6. UniCredit Group	Italien	
7. UBS	Schweiz	
8. Lloyds TSB Group	England	
9. Credit Suisse	Schweiz	US GAAP
10. BBVA	Spanien	
11. ING Groep	Nederländerna	
12. ABN AMRO	Nederländerna	
13. CRÉDIT AGRICOLE S.A	Frankrike	
14. HBOS plc	Skottland	
15. NatWest	England	
16. Co-operative Group	England	
17. ING Bank	Nederländerna	
18. HSBC Bank plc	England	
19. Sabanci Holding	Turkiet	
20. FORTIS	Belgien	
21. KBC Groep	Belgien	
22. Société Générale	Frankrike	
23. Rabobank Group	Nederländerna	
24. Santander Consumer Finance	Nederländerna	
25. FORTIS Bank	Belgien	Ej ÅRV för 2007
26. GROUPE CAISSE D'EPARGNE	Frankrike	
27. RZB Group	Österrike	
28. Old Mutual	England	
29. Banque Populaire	Frankrike	Ej ÅRV på engelska
30. Standard Chartered	England	
31. Nordea	Sverige	
32. Bank Austria Creditanstalt	Österrike	
33. Dexia	Belgien	
34. Bank of Ireland	Irland	
35. Erste Bank	Österrike	
36. Danske Bank	Danmark	
37. Delta Lloyd	Nederländerna	
38. Banca MPS	Italien	
39. Capitalia	Italien	Ej ÅRV på engelska
40. Natixis	Frankrike	
41. Mediolanum	Italien	
42. National Bank of Greece	Grekland	
43. UBI Banca	Italien	
44. Crédit Lyonnais	Frankrike	Ej ÅRV på engelska
45. Deutsche Postbank	Tyskland	
46. SEB	Sverige	
47. SNS REAAL	Nederländerna	
48. Abbey National plc	England	
49. Nationwide	England	
50. HSBC Holdings BV	England	Dotterbolag till nr 1.

4.2.2 INFORMATIONSINSAMLING

Den information som används i uppsatsen har inhämtats från olika håll. Mycket information är hämtad från universitetets databaser i form av artiklar och ett flertal årsredovisningar. Vi har även sökt information i facklitteraturen och via Internet såsom tidningsartiklar, uttalanden, uppsatser och faktainformation. Slutligen är den viktigaste informationskällan i vår uppsats de inhämtade årsredovisningarna som ligger till grund för vår undersökning. Fördelen med att studera årsredovisningar är att vi får skapa oss en egen uppfattning utifrån materialet samt att bortfallet inte blir lika stort eftersom nästan alla årsredovisningar finns tillgängliga på företagens hemsida.

4.3 UNDERSÖKNINGENS KVALITET

Centrala begrepp vid kontroll av undersökningens kvalitet är reliabilitet och validitet. Reliabilitet är ett mått på undersökningens tillförlitlighet och validitet handlar om att författarna skall undersöka det som avses undersökas.

4.3.1 RELIABILITET

Med reliabilitet menas att återkopplingen har haft en säkerhet och tillförlitlighet. Om en undersökning görs om på exakt samma sätt fast av två olika personer och resultatet blir densamma visar det på hög reliabilitet³⁹. Vi anser att vår studie har hög reliabilitet eftersom det inhämtade materialet till mestadels består av information som vi inte kan påverka. Informationen i form av standarder och årsredovisningar finns publicerat oavsett vilka som läser det. Därför anser vi att om denna undersökning skulle göras av några andra personer utifrån samma förutsättningar så skulle resultatet bli likvärdigt. En prövning av reliabiliteten kan vara att de forskare som utför undersökningen jämför sina oberoende resultat med varandra för att se om de kommer fram till samma slutsats⁴⁰. Eftersom årsredovisningarna har granskats av två personer anser vi att undersökningens reliabilitet ökar.

Mallen har utformats på så sätt att subjektiva bedömningar i minsta mån skall förekomma eftersom det finns bestämda kriterier. Kriterierna är utformade så att alla företag undersöks på samma sätt. De oklarheter som har uppstått under undersökningens gång har tillsammans diskuterats och klarats ut på ett enhetligt sätt. Eftersom mallen är utformad utifrån ett slumpmässigt val av företagen så har mallen testats och ändrats så att den anpassats till alla företag i undersökningen.

4.3.2 VALIDITET

Validitet betyder giltighet och innebär problemet om huruvida vi fått ett mätresultat för det som vi vill mäta eller om resultatet också påverkats av andra faktorer⁴¹. God validitet innebär att forskaren undersöker vad denne avser att undersöka⁴². Inom begreppet validitet finns det två typer, intern respektive extern validitet. Intern validitet innebär att det som mäts är avsett att mätas och extern validitet handlar om generaliserbarhet⁴³. Undersökningens interna validitet anses vara god eftersom mallen är utformad utifrån uppsatsens frågeställning och syfte. Eftersom undersökningen delvis utgör en kvantitativ metod med ett stort urval på femtio banker anses uppsatsen även uppfylla extern validitet.

---

³⁹ Johannessen, A. & Tufte, P.A. (2003)

⁴⁰ Befring, E. (1994)

⁴¹ Ibid

⁴² Patel, R. & Davidsson, B. (1994)

⁴³ Jacobsen, D. I. (2002)

5 MALL OCH KRUSKAL-WALLIS TEST

Detta kapitel redogör för hur undersökningens mall är framtagen. Vidare beskrivs de punkter som ingår i mallen. Slutligen beskrivs det hur Kruskal-Wallis Test är tillämpat i denna undersökning.

5.1 FRAMTAGANDE AV MALL

Största delen med framtagandet av mallen är gjord i Excel. För att ta fram mallen valdes först 10 banker ut vars årsredovisningar skulle granskas. I ett försök att utveckla en mall som skulle fungera för alla banker delades bankerna upp i storleksordning. Därefter delades de upp i grupper om tio. Grupp fem innehöll endast tre årsredovisningar eftersom sju banker fallit bort som tidigare förklarats. Från varje grupp valdes de två största bankerna ut vilket blev de tio som ingick i utvecklingen av mallen. När de tio årsredovisningarna var granskade observerade vi att det fanns ett flertal skillnader bankerna emellan. Vi ansåg därför att det var nödvändigt att inkludera fler banker i utformandet av mallen för att på så sätt kunna få en mall som skulle fungera för alla banker. Därför utvaldes nio årsredovisningar till som skulle granskas med syfte att omarbete mallen. Dessa årsredovisningar valdes ut slumpmässigt med två från de första fyra grupperna samt en från grupp fem. Kriterierna som mallen bygger på är främst kopplade till de punkter i IFRS 7 som tar upp kreditrisker. Det ingår även punkter i mallen som berör upplysningar om exponering mot subprimelån och subprimeobligationer. Mallen innefattar slutligen förluster i form av dåliga lån vilket togs med eftersom det kan vara av intresse för investerare och andra läsare av årsredovisningar.

5.2 FÖRKLARING AV MALL

Mallen bygger på åtta punkter med underpunkter som togs fram vid granskningen av de 19 årsredovisningarna. Eftersom vissa banker väljer att upplysa i sina noter medan andra upplyser i andra delar av den finansiella rapporten utformades mallen på så sätt att man kunde observera var upplysningarna fanns. Till en början fick företagen ett "X" för varje underpunkt i mallen som de upplyst om. För varje underpunkt fanns två spalter, en spalt för om upplysningen fanns i noterna och en spalt för om upplysningen fanns någon annanstans i rapporten. Bara för att en bank saknar ett X i någon punkt behöver det inte innebära att de glömt att upplysa om det. Det kan helt enkelt vara så att punkten inte är aktuell för just den banken. Ett X betyder att banken har upplyst om punkten och att de även redovisat exponeringen i siffror. Om en bank exempelvis skrivit i text att de har exponering mot subprimeobligationer men inte förklarat hur stort belopp, fick den inget X på den punkten.

	Dåliga lån					
	Säkerhetsåtgärd		Årets förluster		Värde på övertagna säkerheter	
Banker:	4a		4b		4c	
Not		UN	Not	UN	Not	UN
HSBC Holdings plc						
Royal bank of Scotland						
Prudential		X		X		X
Barclays plc	X			X	X	
Unicredit Group		X				

Figur 1: Utdrag ur mallen

På översta raden i Figur 1 visas den aktuella punkten och på raden under finns underpunkterna. X under "Not" är de upplysningar som hittats i noter. X under "UN" är upplysningar som hittats utanför not. Alla X som finns i mallen kommer från de delar i årsredovisningen som är reviderade av revisor. Om en bank upplyser om exempelvis subprimeobligationer som uppfyller kravet för att få X i en punkt, men informationen inte reviderats av revisor, får den banken inget X.

5.3 FÖRKLARING AV PUNKTER

Till en början var det tänkt att mallen skulle innefatta de punkter i IFRS 7 som kräver att ett företag upplyser om sina kreditrisker, bortbokning och exponering mot subprimelån och subprimeobligationer. Men när mallen började tas fram genom granskning av årsredovisningar upptäcktes fler intressanta upplysningar som vi valde att inkludera i mallen. De upplysningarna gav upphov till punkt 4 – Lån som inte blivit återbetalda. Punkterna förklaras mer utförligt i nedanstående stycken.

5.3.1 VAR FINNS KREDITRISKERNA I DE FINANSIELLA TILLGÅNGARNA

Att visa var riskerna i de finansiella tillgångarna finns är intressant då olika låntagare är säkrare än andra. Det kan vara intressant för bankens intressenter att veta hur riskerna är uppdelade och hur benägen banken är att ta risker på de olika områdena.

1a) Lån till annan bank:

I denna punkt innefattas kreditrisken i lån till banker och andra finansiella institut. Denna kreditrisk är speciellt intressant idag med tanke på att det är svårt att veta hur mycket låntagande banker har förlorat i den så kallade finanskrisen.

1b) Lån till privatkund:

Privatekonomin har blivit sämre för många människor vilket kommer att innebära att det blir svårare att betala tillbaka sina banklån.

1c) Derivat

Många banker satsar stora belopp i bland annat valuta- och räntederivat. Denna punkt visar om bankerna upplyser om kreditriskerna i sina derivat.

1d) Finansiella investeringar:

Denna punkt innehåller kreditrisken för de flesta av bankens finansiella investeringar såsom exempelvis obligationer. De finansiella investeringarna kan bland annat bestå av CDO med exponering mot subprime marknaden vilket gör det till en intressant punkt.

1e) Andra investeringar:

Ett antal banker har upplyst om kreditrisk i "andra investeringar", vad de investeringarna egentligen innehåller förklaras dock sällan.

5.3.2. HUR VISAS KREDITRISKERNA

Som läsare av en årsredovisning kan man relativt lätt räkna ut hur många procent risken är om banken redovisar alla belopp. Om bankerna däremot redan angett siffrorna i procent blir det lättare för läsaren att förstå hur stor exponeringen till kreditrisker är. Ett antal banker valde att redovisa mer än bara beloppet på kreditrisken. Bankernas kreditrisker kan bland annat redovisas enligt följande:

- 2a) Belopp
- 2b) Diagram
- 2c) Procent

5.3.3 MAXIMAL KREDITEXPONERING

3a) Hur mycket är den sammanlagda kreditrisken:

Den maximala kreditexponeringen är den sammanlagda kreditrisken för hela banken. En del banker har valt att använda en tabell som heter ”Maximum credit exposure” där alla riskerna ställs upp. Andra banker har valt att redovisa kreditriskerna separat i olika tabeller men om man kunnat räkna ihop dem så att man får fram den sammanlagda kreditexponeringen har banken ändå fått ett X i mallen för den punkten.

3b) Maximala riskexponeringen till en och samma låntagare:

För att få ett X i denna punkt ska bankerna antingen ha upplyst om hur mycket kreditrisken är till den kund som utsätter banken för störst exponering. Eller så ska bankerna ha upplyst om hur mycket kreditrisken är för varje kund, alltså medelvärdet på kreditrisken över alla kunder.

1. Maximum exposure

The table below sets out the maximum credit risk exposure of the Crédit Agricole S.A. group's financial assets. This exposure corresponds to the book value of financial assets, net of impairment, and before the effect of non-recognised netting agreements and collateral.

MAXIMUM EXPOSURE OF THE CRÉDIT AGRICOLE S.A. GROUP

(in millions of euros)	Notes	31/12/2007	31/12/2006
Financial assets at fair value through profit or loss (excluding variable-income securities and assets representing unit-linked contracts)	7.2	400,052	358,064
Derivative financial instruments held for hedging	4.4	10,822	3,834
Available-for-sale assets (excluding variable-income securities)	7.4	130,568	152,413
Due from banks (excluding internal transactions within the Crédit Agricole Group)	7.5	88,440	83,076
Loans and advances to customers	7.5	302,444	246,145
Held-to-maturity financial assets	7.8	21,136	18,007
Exposure to on-balance-sheet commitments (net of impairment)		953,282	863,539
Financing commitments given	9	171,332	245,387
Financial guarantee commitments given	9	100,483	116,429
Reserves – financing commitments	7.18	(262)	(288)
Exposure to off-balance sheet commitments (net of impairment)		271,533	361,530
TOTAL NET EXPOSURE		1,224,795	1,225,069

Figur 2: Exempel från Crédit Agricoles årsredovisning.

5.3.4 LÅN SOM INTE BLIVIT ÅTERBETALDA

Den här punkten behandlar upplysningar om lån som bankerna har gett ut, men där låntagarna inte lyckats återbetala lånet.

4a) Vad har man för säkerhetsåtgärd (collateral):

Vid exempelvis bolån kan banker kräva av kunden att få säkerhet i lägenheten/huset vilket innebär att om kunden inte kan betala tillbaka lånet, har banken rätt att ta över fastigheten och sälja den för att få in sina pengar. Om bankerna upplyst om det totala värdet på säkerheterna som de kan erhålla när kunden inte fullföljer låneavtalet får de X i denna punkt.

4b) Hur stora var årets förluster:

Men inte alla lån är försäkrade och det händer att banker gör stora förluster när kunder inte kan betala tillbaka lånen. Det är därför intressant att se om bankerna upplyser om de här förlusterna i sina årsredovisningar.

4c) Till vilket värde har man fått ta över säkerheter:

Vidare är det även intressant att undersöka om bankerna upplyser om värdet på de tillgångar som de tagit över under året på grund av att låntagare inte kunnat fullfölja sina lån.

5.3.5 VILKEN KLASS HAR INVESTERINGARNA

Många banker har mycket pengar investerade i värdepapper och andra finansiella instrument. För den finansiella rapportens läsare kan det vara väldigt intressant att veta hur säkra investeringarna är, och vad det egentligen är för investeringar.

5a) Vad har investeringarna för Credit rating (AAA osv.):

Kreditrating visar hur stor risken är att investeringen kommer gå förlorad, och det är därför intressant om bankerna visar hur bra kreditrating deras investeringar har. Många av de CDO som innehåller dåliga subprime obligationer kan fortfarande ha relativt bra Credit rating om de förpackats med många bra obligationer.

5b) Vem har gett ut dem (Staten, Kreditinstitut, företag):

Det är även intressant att veta vilka sorts värdepapper bankerna investerat i och vem som gett ut dem. Statliga värdepapper anses ibland vara säkrare, medan värdepapper utfärdade av kreditinstitut inte längre är lika säkra.

5c) Vad för typ av investeringar är det:

En del banker upplyser om att de sålt av alla sina investeringar med exponering mot subprime obligationer, medan andra ska behålla dem till förfall. För att få X i denna punkt ska banken ha upplyst om vad för investeringar man har, exempelvis om det är investeringar som ska hållas till förfall eller investeringar som kan säljas av.

5d) Beskrivs de CDO man äger:

Det är intressant att veta vad det är för CDO bankerna har investerat i, och hur säkra de anses vara. Om en bank skrivit att den har CDO men inte förklarat vad för CDO, får den inget X i denna punkt.

5e) Nedskrivning av investeringar:

En del banker har upplyst om "impairment losses", alltså hur mycket värdet på investeringarna har sjunkit sedan de köptes. En del banker har redovisat stora förluster och därför är denna punkt intressant att ha med.

5.3.6 EXPONERING MOT SUBPRIMELÅN/SUBPRIMEOBLIGATIONER

En intressant punkt är den som visar om bankerna har upplyst om sina tillgångar som innehåller exponering mot Subprimelån och subprimeobligationer. Dock ska det klargöras att alla banker inte har investerat i subprime-värdepapper och därför har de heller inte upplyst om detta i sina årsredovisningar. Att en bank inte fått X i någon av de här punkterna kan alltså bero på att de helt enkelt inte har sådana investeringar.

6a) Hur mycket man har:

För att få X i denna punkt ska banken ha upplyst om hur mycket exponering man har mot subprimelån eller subprime obligationer.

6b) Vilken klass håller investeringarna:

Eftersom inte alla subprimelån är dåliga kan det vara intressant för bankens intressenter att veta vad det är för lån banken har exponering mot. En del banker har visat tabeller liknande de som finns för credit rating, medan andra har förklarat.

6c) Hur stora förluster man gjort:

Hur stor exponering man har är klart intressant eftersom risken för förluster har ökat markant sedan finanskrisen startade. Men inte alla obligationer som har exponering mot Subprime mortgages är dåliga och därför är det bra om bankerna upplyser om vilken klass eller kreditrating de har.

The following table provides an overview of the main US residential mortgage related exposures at 31 December 2007 in the trading book:

(in millions of euros)	Exposure	Fair value adjustment through income	Net exposure
Retained Asset-Backed Securities CDOs:			
Super Senior Tranches	2,487	499	1,988
Equity / Mezzanine Tranches	290	290	-
Asset-Backed Securities Trading Inventory:			
Prime RMBS	280	56	224
Sub-Prime RMBS	98	48	50
ABS CDOs	68	62	6
Total	3,223	965	2,258

Figur 3: Exempel från ABN AMRO:s årsredovisning.

5.3.7 BORTBOKNINGAR

Den så kallade Enronskandalen har gett upphov till diskussioner kring bortbokningar av tillgångar till SPE. Därför var det viktigt att granska i årsredovisningarna om bankerna använde sig av SPE och om de i så fall har upplyst om vad de har bortbokat.

7a) Finns bortbokning:

Om en bank upplyst om sina bortbokningar har den fått X på denna punkt. När vi granskat årsredovisningarna har vi fokuserat på finansiella tillgångar som bortbokats till bland annat SPE.

7b) Hur mycket har bortbokats:

För att få ett X här måste banken upplyst om hur mycket den har bokat bort under året.

7c) Hur mycket kreditrisk finns i off-balance sheet:

Off-balance sheet tillgångar är tillgångar som inte finns med i balansräkningen, men som banken fortfarande har någon sorts förbindelse med, leasing är ett vanligt exempel. För att få X i denna punkt ska banken ha upplyst om hur mycket kreditrisk som finns i dess off-balance sheet.

C. Credit risk exposure by class of financial instruments

	Dec. 31, 2006	Dec. 31, 2007
Debt securities	211,248	239,630
Loans and advances	217,949	261,874
Other financial instruments	39,942	19,335
Off balance-sheet exposure	337,483	381,667
TOTAL	806,622	902,506

Figur 4: Exempel från Dexias årsredovisning.

7d) Upplyser de om Special Purpose Entities (SPE):

För att få X i denna punkt ska banken ha upplyst om att den har SPE och vad de är till för. Om man bortbokat tillgångar till SPE har det uppmärksammats i punkt 7a. Denna punkt redogör för upplysningar som säger att SPE finns.

5.3.8 KREDITRISK I KREDITKORT

8a) Ett antal banker har upplyst om den kreditrisk som finns i deras kreditkort. Beloppet avser risk som finns i den krediten som kortkunder har tillgång till. Denna ansågs intressant eftersom en del banker innehar relativt mycket kreditrisk i sina utfärdade kreditkort.

5.4 KRUSKAL-WALLIS TEST

Kruskal-Wallis Test användes i detta fall för att undersöka om det fanns några skillnader mellan olika banker. Testet gjordes för att pröva om det fanns några signifikanta skillnader i upplysningarna avseende på land och bankens storlek. För att ett värde skall anses vara signifikant måste sannolikheten överstiga 95 %.

5.4.1 SKILLNADER AVSEENDE STORLEK PÅ BANK

För att mäta om det fanns skillnader i upplysningar mellan stora, mellan och små banker, delade vi upp de 43 bankerna i tre grupper. Grupp 1 bestod av de 14 största bankerna, grupp 2 bestod av bankerna 15-28 och grupp 3 blev de resterande 15 bankerna. Två test gjordes för att uppmärksamma om det fanns någon signifikant skillnad bankerna emellan med avseende på mängden uppfyllda punkter i hela mallen, samt skillnader i punkterna 5 (Obligationer/finansiella investeringar) och 6 (Exponering mot subprime). Vi valde att göra ett test på bara punkt 5 och 6 eftersom de är mer intressanta eftersom en stor del av finanskrisen är förknippad med investeringar av dåliga subprime obligationer.

5.4.2 SKILLNADER AVSEENDE LAND

För att se om det fanns några skillnader avseende mängd upplysningar länder emellan delades länderna in i sju grupper. Sammanlagt omfattades det 15 länder i undersökning. För att dela upp länderna på ett logiskt sätt fick de länder som representerade fler än tre banker en egen siffra; 1=England, 2=Frankrike, 3=Italien, 4=Nederländerna, 5=Belgien, 6=Österrike. Resterande länder fick inkluderas som övriga, siffran 7= Sverige, Tyskland, Skottland, Schweiz, Spanien, Turkiet, Irland, Grekland och Danmark. Även här gjordes två test, ett som visade på skillnader för alla punkter i mallen, och ett som visade på skillnader i punkterna 5 och 6.

6 RESULTAT AV UNDERSÖKNINGEN

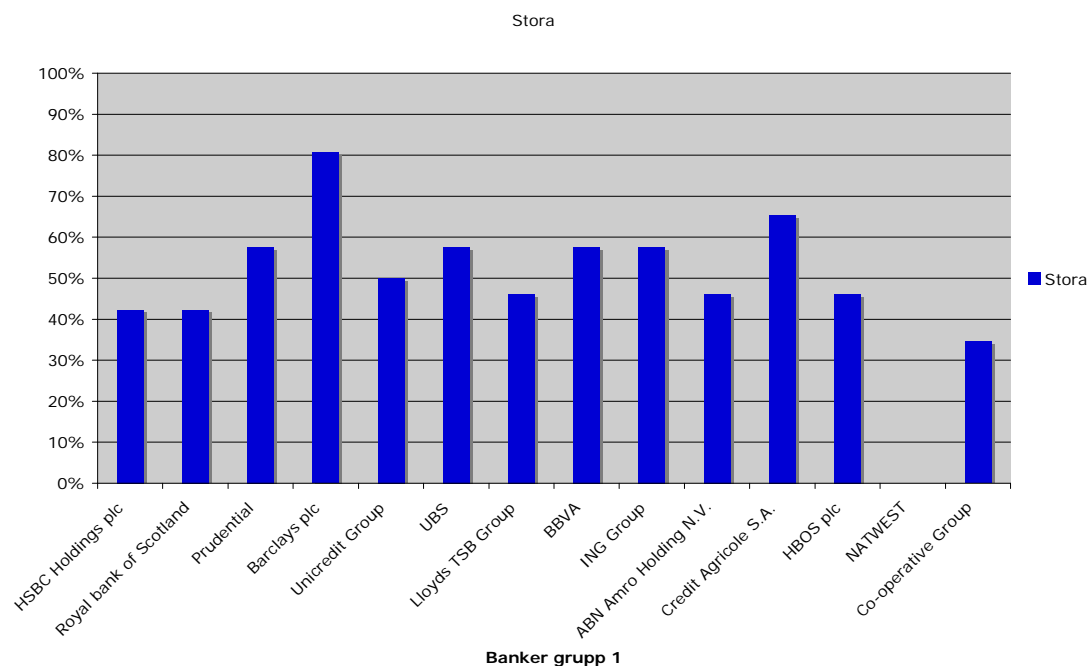
I det här kapitlet görs en redogörelse för det resultat som undersökningen har gett. Kapitlet börjar med en genomgång av mallens resultat. Vidare presenteras de signifikanta skillnader som Kruskal-Wallis testet resulterade i.

6.1 INLEDNING

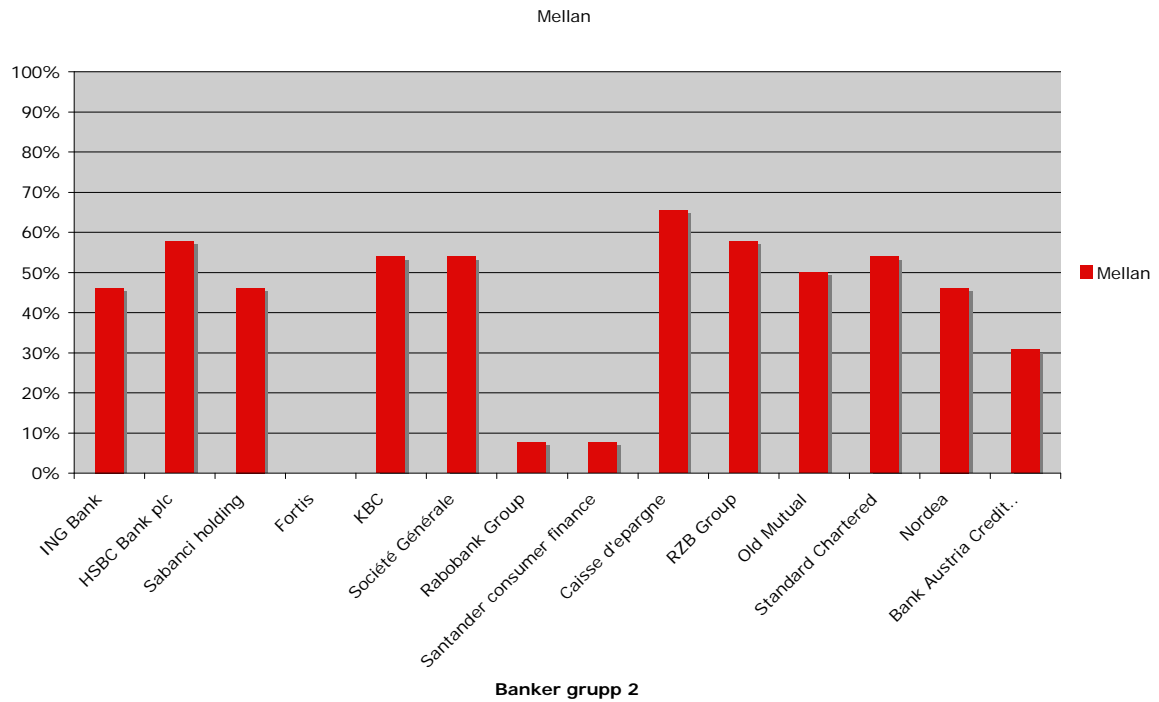
Den viktigaste delen i denna uppsats är det material som framkommit av granskningen av årsredovisningarna. Resultatet från materialet redovisas i form av diagram. Detta eftersom undersökningen har bidragit till en stor mängd siffror som gör det svårt för en utomstående läsare att bilda sig en helhetsbild. Diagrammen underlättar förståelsen för läsaren avseende på undersökningens resultat. Eftersom det finns någon form av minimigräns för vilken omfattning upplysningarna skall ha kan det skilja sig bankerna emellan. Exempelvis kan två banker ha fått ett X i mallen men den ena banken kan ha upplyst mer och bättre än den andra. Detta är inget som mallen tar hänsyn till vid uppställning av resultatet.

6.2 RESULTAT: OM BANKERNA HAR UPPLYST

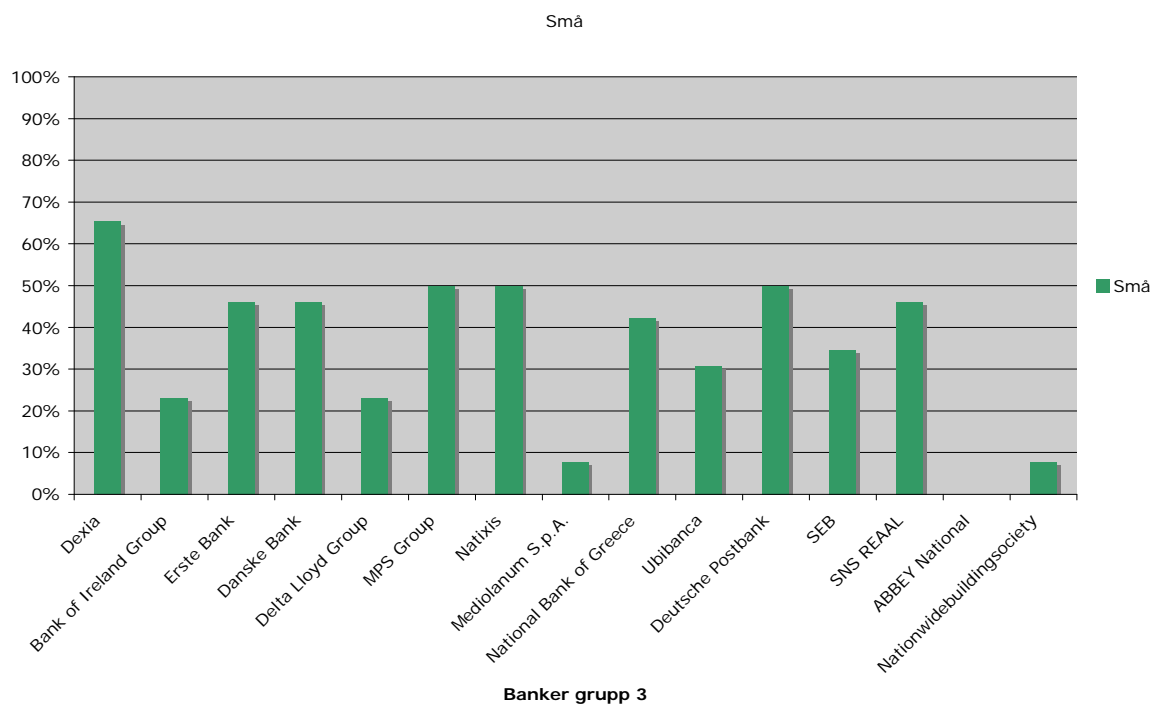
Utifrån mallen har det framkommit att det skiljer sig väsentligt mellan bankerna med avseende på deras upplysningar av kreditrisker och dåliga investeringar. De flesta bankerna upplyser om sin exponering mot kreditrisker, men det skiljer sig i stor mängd på hur de informerar. Det kan även utläsas att det finns ett fåtal banker som inte uppfyller kraven på upplysningar enligt vår mall. Av de 43 undersökta bankerna är det 3 stycken som inte har upplyst tillräckligt om sina kreditrisker för att få en 1 eller 2 i mallen. Det är ca 93 % av bankerna som har redovisat någon typ av upplysning om kreditrisk utifrån kriterierna i mallen. Nedan presenteras resultat från mallen i form av tre diagram. Dessa diagram är utformade utifrån bankernas storlek, där Figur 5 innehåller de 14 största bankerna, Figur 6 innehåller bank 15-28 och Figur 7 innehåller bank 29-43. Diagrammen beskriver i procent hur stor del av alla punkter som varje enskild bank har uppfyllt.

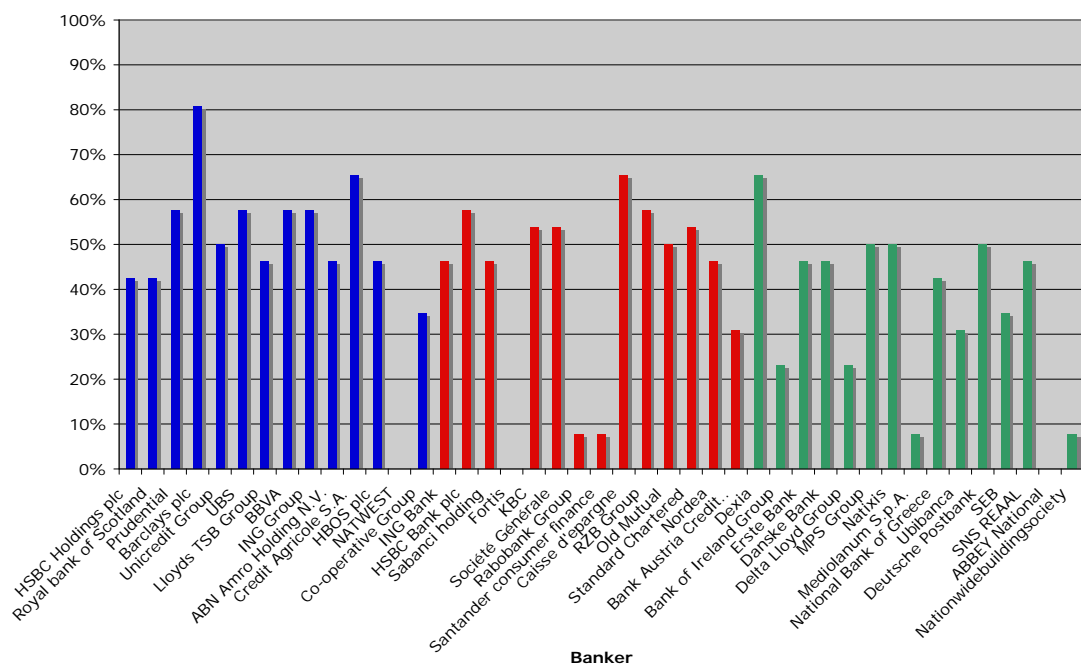
Figur 5: Antal uppfyllda punkter i procent för varje enskild bank i grupp 1.

Figur 6: Antal uppfyllda punkter i procent för varje enskild bank i grupp 2.

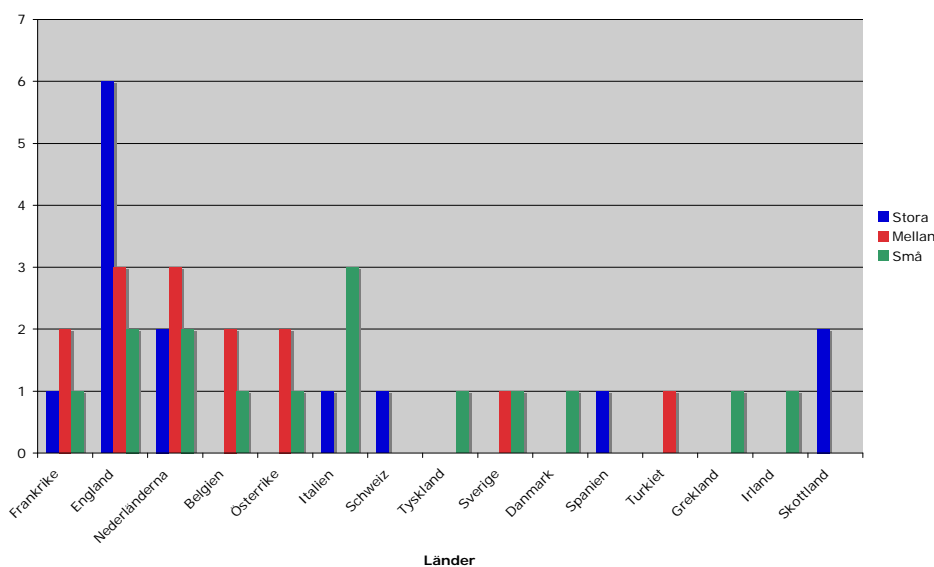

Figur 7: Antal uppfyllda punkter i procent för varje enskild bank i grupp 3.

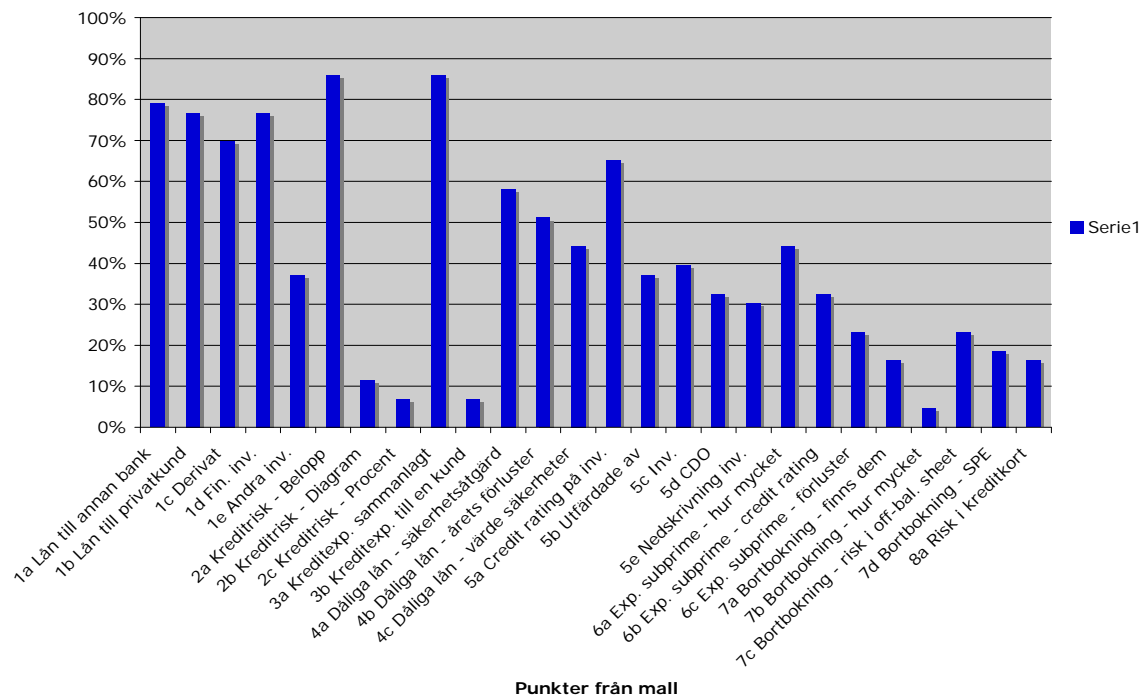
Figur 8: Antal uppfyllda punkter i procent för alla banker fördelat på stora, mellan och små.

Nedanstående diagram visar bankernas storleksindelning för varje land. Det går att utläsa från diagrammet att England är det land som dominerar antalet banker i undersökningen och är även det land som har flest stora banker. Samtidigt som Italien är det land som har flest små banker.

Figur 9: Antalet stora, mellan och små banker för varje enskilt land

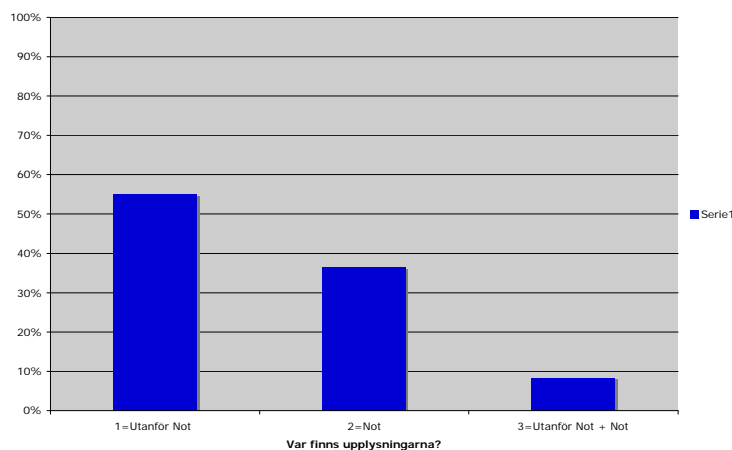
De punkter i mallen som de flesta bankerna upplyst om är de som handlar om kreditrisker i lån och investeringar. De flesta bankerna har uppfyllt kraven som finns i IFRS 7 angående kreditrisker. Det framkommer av undersökningen att det finns ett flertal andra områden som bankerna upplyser jämförelsevis lite om. Dessa områden är; vad bankerna har för typ av investeringar, bankernas exponering mot subprimelån och subprimeobligationer samt bankernas bortbokningar.

Figur 10: Varje punkt som är uppfylld av bankerna i procent.

6.3 RESULTAT: VAR HAR BANKERNA UPPLYST

Det framkommer av undersökningen att bankerna redovisar sina upplysningar om kreditrisker i olika delar av de finansiella rapporterna. Upplysningar som redovisas utanför noterna överväger. Resultatet från mallen visar att ca 55 % av de banker som har upplysningar om kreditrisker redovisar dem utanför noterna. Banker som redogör för sina kreditrisker i noter utgörs av ca 36 %. Resterande 9 % av bankerna redovisar sina kreditrisker såväl i som utanför not.

Figur 11: Var i rapporterna finns upplysningarna.

6.4 RESULTAT: KRUSKAL-WALLIS TEST

Med hjälp av Kruskal-Wallis testet kunde de signifikanta skillnaderna i upplysningar som fanns mellan bankerna erhållas. Den variabel som testades var mängden punkter i mallen som hade uppfyllts i förhållande till bankernas storlek. Detta visade på om det fanns någon

skillnad bland stora, mellan och små banker. Testet visade även om det fanns någon skillnad i mängden upplysningar beroende på vilket land bankerna kommer ifrån.

6.4.1 SKILLNADER AVSEENDE STORLEK PÅ BANK

Två test gjordes för att undersöka skillnader mellan grupperna. Det första testet som gjordes behandlade mängden uppfyllda punkter i mallen. Det andra testet avsåg punkterna 5 och 6 i mallen. Det första testet visade att det fanns signifikanta skillnader i mängden upplysningar avseende bankernas storlek. Nedanstående tabell visar ordningsföljden för vilken grupp som uppfyller flest punkter i mallen.

1. Stora banker
2. Mellan banker
3. Små banker

Grupp 1 uppfyllde flest punkter i mallen, grupp 2 uppfyllde något färre punkter och grupp 3 uppfyllde minst antal punkter. Sannolikheten att resultatet var en slump uppgick till mindre än 0,1 % vilket innebär att det finns en signifikant skillnad på mer än 99,9 % i mängden uppfyllda punkter grupperna emellan.

Testet som gjordes på punkterna 5 och 6 gav ett liknande resultat. Även här hade grupp 1 uppfyllt flest punkter, grupp 2 var nästan lika bra och grupp 3 var en bra bit sämre än de andra grupperna. Sannolikheten att resultatet var en slump uppgick till ca 2,3 %, vilket innebär att det är en signifikant skillnad på 97,7 % mellan grupperna. Resultatet från de två testerna visar att de större bankerna har upplyst mer i sina årsredovisningar gällande de utvalda punkterna för kreditrisker.

6.4.2 SKILLNADER AVSEENDE LAND

Två test gjordes för att undersöka om det fanns någon signifikant skillnad i bankernas upplysningar länder emellan. Första testet gjordes för att urskilja om det fanns några signifikanta skillnader i hur banker från olika länder uppfyllt punkterna i mallen. Resultatet från testet visade att det fanns skillnader länderna emellan. Nedanstående tabell redogör för ländernas ordningsföljd med avseende på uppfyllda punkter.

1. Frankrike
2. Österrike
3. Övriga
4. Belgien
5. England
6. Nederländerna
7. Italien

De två länderna som utmärkte sig var Frankrike och Italien. De franska bankerna uppfyllde flest punkter i mallen medan de italienska bankerna uppfyllde minst. De resterande fem grupperna låg alla relativt nära varandra på rankingen. Sannolikheten att resultatet bara var en slump uppgick till 0,9 % enligt Kruskal-Wallis testet. Det innebär att det fanns en signifikant skillnad på 99,1 % länderna emellan.

I det andra testet skulle skillnaden i punkterna 5 och 6 tas fram. Resultatet visade att det fanns skillnader länderna emellan även när vi gjorde en undersökning på bara punkt 5 och 6. Tabellen nedan visar ländernas ordningsföljd för uppfyllda upplysningar enligt punkt 5 och 6.

1. Frankrike
2. Belgien
3. Österrike
4. England
5. Övriga
6. Nederländerna
7. Italien

Även detta test visade att de franska bankerna uppfyllt flest punkter och Italien minst punkter. Det som skiljde det andra testet från det första var att resultatet för de olika länderna var mycket mer utspritt. Sannolikheten att resultatet bara är slumpmässigt är ca 0.1 %, vilket enligt Kruskal-Wallis testet innebär att det är en signifikant skillnad på 99,9 % mellan länderna.

7 ANALYS

I detta kapitel analyseras och tolkas det resultat som framtagits av undersökningen. Slutligen dras paralleller mellan resultatet och den teoretiska referensramen.

7.1 OM BANKERNA HAR UPPLYST

Utifrån undersökningen framkommer det att ca 93 % av bankerna redovisar någon typ av information angående kreditrisker. Majoriteten av bankerna upplyser om de punkter som krävs enligt IFRS 7 (p.1a-1d och 3a i mallen). En anledning till att de flesta bankerna lämnar upplysningar om sina kreditrisker kan givetvis bero på de ökade upplysningskraven i IFRS 7. Det kan även finnas en anledning för företagen att redovisa fler och tydligare upplysningar för att på så sätt minska informationsasymmetrin och öka transparensen i redovisningen. Eftersom begreppet transparens ofta har omtalats den senaste tiden är detta väsentligt för företagen att beakta vid upprättande av sina finansiella rapporter. Företagen kan på så sätt vilja ge ett ökat förtroende för sina intressenter och därmed utöka sin interna information externt genom upplysningar. Enligt tidigare forskning kan företag vinna på att lämna fler och bättre upplysningar om sin verksamhet för att på så sätt minska den eventuella informationsasymmetrin som kan uppstå. Detta kan bidra till att investerare får ett bättre förtroende för företaget vilket kan generera i fler investeringar.

Att standarden lämnar en del plats för företagens egna bedömningar har uppmärksammats då det har funnits stora skillnader i hur bankerna har redovisat sina upplysningar, men framförallt hur mycket de har upplyst. Det som har ansetts vara viktigt vid granskning av årsredovisningarna har framförallt varit om bankerna har upplyst om sina kreditrisker.

Undersökningen har visat att ett fåtal banker inte lämnar några informativa upplysningar angående exponering mot kreditrisker. Orsaken till detta kan självfallet vara flera men det är anmärkningsvärt att dessa banker inte har redovisat sina kreditrisker. Vi kan inte i denna undersökning avgöra om det finns ett samband mellan dessa tre banker. Men det kan nämnas att bankerna återfinns under var sin storleksgrupp vilket innebär att de skiljer sig åt storleksmässigt. Två av dessa banker kommer från England och en kommer från Belgien.

Syftet med uppsatsen är inte att ta reda på orsaken till lämnade och utelämnade upplysningar, men det kan vara av intresse att nämna troliga orsaker till att kreditrisker inte omfattas i de finansiella rapporterna. Varför vissa upplysningar inte har lämnats hos de undersökta bankerna kan bero på att de inte anses vara väsentliga att ha med i rapporten enligt bankens ledning. Bedömningarna som gjorts av företagsledningen kan i dessa fall ha stor betydelse. IASB har i IFRS 7 angett att företag inte skall lämna alltför detaljerade upplysningar vilket kan vara en anledning till utelämnad information. Företag kan utifrån detta tolka det som att endast lite information krävs enligt standarden och väljer därför att endast lämna en kort upplysning.

En annan orsak kan vara att banken exempelvis inte har någon exponering mot subprimelån vilket kan vara anledningen till att det saknas upplysningar om detta. En del av dagens finanskris beror på att banker är ovilliga att låna till varandra på grund av att de inte vet hur mycket exponering respektive bank har mot dåliga lån och dåliga CDO. De banker som har valt att upplysa om sin exponering mot subprimelån och subprimeobligationer kan vinna på att göra detta, då andra banker samt intressenter kan få bättre förståelse för bankernas återbetalningsförmåga. En del banker har exempelvis upplyst om att de inte har någon som helst exponering mot subprimelån eller subprimeobligationer, vilket vi anser vara bättre än att inte lämna några upplysningar om det alls.

7.2 VAR HAR BANKERNA UPPLYST

Undersökningen visar på skillnader gällande var någonstans i de finansiella rapporterna bankerna redovisar sina upplysningar om kreditrisker. IFRS 7 uppger inte var i årsredovisningen upplysningar om kreditrisker skall finnas, vilket har gett bankerna möjlighet till att upplysa i både not och utanför not. Ca 55 % av bankerna, som har uppfyllt punkterna enligt undersökningen, redovisar sina upplysningar om kreditrisker utanför not. Detta kan vi tycka vara märkligt eftersom upplysningar i de finansiella rapporterna bör finnas under ”noter” eftersom det då är mer överskådligt och lättare att finna. Man kan även fråga sig varför IASB inte har specificerat var någonstans i rapporterna upplysningarna skall finnas. Detta hade kunnat underlätta för rapporternas läsare då de undersökta bankernas årsredovisningar omfattar hundratals sidor. Det är viktigt att notera att upplysningar i not inte är ovanligt förekommande men vi hade förväntat oss att fler banker hade upplyst om sina kreditrisker i noterna.

7.3 KRUSKAL-WALLIS TEST

Två test gjordes för att undersöka om det fanns signifikanta skillnader i upplysningar bland stora, mellan och små banker. Och två test gjordes för att undersöka om det fanns skillnader i upplysningar mellan länder.

7.3.1 SKILLNADER AVSEENDE STORLEK PÅ BANK

Det första testet visade att det fanns signifikanta skillnader beroende på bankernas storlek. De stora bankerna hade uppfyllt punkterna i mallen nästan dubbelt så bra som de små bankerna. De mellanstora bankerna hamnade mellan de stora och de små. Att de stora bankerna hade bättre upplysningar och på så sätt fler uppfyllda punkter i mallen kan bero på ett antal faktorer. En av faktorerna kan vara att de stora bankerna har fler inriktningar i sin verksamhet och då innehar fler områden, såsom exempelvis exponering mot CDO och subprimelån/subprimeobligationer, att upplysa om. Det kan även vara så att de mindre bankerna exempelvis inte handlar med CDO och då inte behöver upplysa om detta. En del banker har bland annat nämnt i sina finansiella rapporter, som förklaring till varför de inte har exponering mot subprimemarknaden, att de bara investerar inom Europa. Exempelvis visade det andra testet att de stora bankerna upplyst bäst om CDO och exponering mot subprime.

Att större banker har fler investerare och andra intressenter kan vara en bidragande faktor till varför de har fler och tydligare upplysningar. Det kan även vara så att större banker innehar mer resurser och bättre kompetens inom området vilket kan påverka utformningen och mängden av upplysningarna. Att de mindre bankerna har färre upplysningar kan med samma resonemang vara att de har färre resurser och mindre kompetens. Detta resonemang kan självklart variera beroende på varje enskild banks situation men vi anser att det kan vara värt att nämna.

7.3.2 SKILLNADER AVSEENDE LAND

De två testerna som gjordes på skillnader avseende land visade att det fanns signifikanta skillnader även mellan de undersökta länderna. Som tidigare nämnts i resultatet var det de franska bankerna som upplyst mest enligt undersökningen. De franska bankerna som ingått i undersökningen är relativt jämnt fördelade bland de tre storleksgrupperna. Det pekar inte på att det är bankens storlek som är avgörande i detta fall. Dock har det visat sig att Italien, det land som enligt undersökningen upplyst minst, har tre av fyra banker i grupp 3 – små banker. Huruvida skillnaderna i upplysningar bland länderna beror på bankernas storlek blir svårt att avgöra, eftersom de flesta länder är utspridda över alla tre grupper. Det kan däremot utläsas ur diagrammet i Figur 9 att England är det land som har flest stora banker. Ändå upplyser de mindre än de franska bankerna vilket styrker ovanstående resonemang om att bankernas storlek inte behöver vara avgörande.

7.4 KOMMENTARER

Det är viktigt att påpeka att vi inte har några synpunkter på huruvida företagen gjort rätt eller fel gällande sina upplysningar då vi inte har undersökt kvaliteten på upplysningarna. Resonemanget som förs ovan bygger till viss del på att standarden lämnar utrymme för företagen att göra egna bedömningar. Med detta menar vi att det inte är givet hur detaljerade upplysningar som krävs. Utifrån det relativt stora antalet observationer kan man anta att upplysningar om kreditrisker redovisas på liknande sätt i andra europeiska banker. Undersökningen kan även styrkas med resultatet från Kruskal-Wallis testerna som påvisade flera signifikanta skillnader.

8 SLUTSATS

I följande kapitel framförs de slutsatser som dragits genom att problemformuleringarna besvarats. Avslutningsvis ges förslag till fortsatta studier.

8.1 SLUTSATSER

I uppsatsens inledning presenterades ett antal frågeställningar i avsikt att uppnå syftet. Dessa frågeställningar besvaras nedan:

Framkommer bankers exponering mot kreditrisker av upplysningarna i deras finansiella rapporter?

Undersökningen visade att ca 93 % av bankerna visar någon slags upplysning om exponering mot kreditrisker. Det finns däremot stora skillnader på hur de utformar sina upplysningar och hur mycket information de redovisar. Det har även framkommit av undersökningen att vissa områden för kreditrisker, exempelvis exponering mot subprime, är mindre omnämnt i rapporterna. Orsakerna till detta kan givetvis vara flera men en anledning kan vara att bankerna inte har sådana exponeringar.

Majoriteten av bankerna upplyser enligt standarden IFRS 7. Däremot anser vi att flertalet banker i större utsträckning borde inkludera mer information om sina kreditrisker och även inkludera sådana som man idag väljer att inte nämna. Eftersom IFRS 7 anger att företagen inte skall lämna alltför detaljerad information i sina upplysningar om finansiella instrument anser vi att ett flertal banker har tagit för lätt på detta uttalande. Bedömningarna som bankers företagsledning gör i detta fall kan ha inverkan på en läsare till årsredovisningen. Det är viktigt för bankernas förtroende sinsemellan liksom för deras förtroende gentemot investerare att informationen blir så komplett och rättvisande som möjligt. Ett utökat förtroende mellan bankerna leder till ökade transaktioner emellan vilket i sin tur kan ge större möjligheter att finansiera bankernas utlåning till allmänhet och företag. Ett utökat förtroende gentemot investerare bör stimulera till fortsatta investeringar i bankaktier.

Vi anser att de undersökta bankernas eventuella exponering mot kreditrisker framkommer i de allra flesta fall. Däremot har vi uppmärksammat att vissa banker enbart redovisar det som standarden kräver. Att endast redovisa kreditrisker enligt minimikraven kan i längden ge dåligt anseende åt de banker som gör så.

Var i den finansiella rapporten kan informationen om kreditrisker finnas?

Information om kreditrisker kan redovisas på olika ställen i årsredovisningen. Standarden IFRS 7 föreskriver inte var någonstans i de finansiella rapporterna som upplysningarna skall finnas. Vår undersökning visar att en majoritet av bankerna upplyser om sina kreditrisker utanför not. Det är dock inte ovanligt att påträffa upplysningar om kreditrisker i not. Ett fåtal banker har valt att upplysa om kreditriskerna både i not och utanför not. Vi anser att det vore bättre att standarden utförligt anger var i en årsredovisning sådana kreditrisker skall finnas. Vi anser då att upplysningarna bör finnas i noter så att de blir lättare att finna för en läsare. Det borde också bli lättare för de tjänstemän som upprättar årsredovisningar att redovisa dessa upplysningar på rätt ställe och enligt anvisade standards.

Finns det skillnader i upplysningar om kreditrisker mellan bankerna med avseende på storlek och land?

Vi kan i undersökningen konstatera att de större bankerna i större utsträckning informerar om kreditrisker än de mindre bankerna. Större banker har med all säkerhet större resurser att leva upp till de standarder som IFRS anger. De har säkert också ett större antal exponeringar av kreditrisker att redovisa än de mindre bankerna. Vi skall dock påpeka att alla banker i undersökningen är relativt stora eftersom de tillhör de största i Europa.

Vad avser skillnader på länder är det intressant att se var de stora bankerna respektive de mellanstora och mindre bankerna finns geografiskt. Vi kan konstatera att de franska bankerna i undersökningen upplyser mer än de andra ländernas banker. Vi kan även konstatera att England, fastän det har flest stora banker inte har upplyst lika mycket. Dock kan vi inte avgöra huruvida skillnader i upplysningarna bland länderna beror på bankernas storlek.

8.2 FÖRSLAG TILL FORTSATTA STUDIER

Vi anser utifrån vår undersökning att flertalet banker behöver utöka sina upplysningar om kreditrisker, icke minst med tanke på dagens finanskris. Det vore därför intressant att utifrån denna studie undersöka hur bankers upplysningar om exponering mot kreditrisker i årsredovisningarna har förändrats mellan åren 2007 och 2008 och senare även kommande år. Med tanke på den uppmärksamhet som bankväsendet har fått under 2008 års finanskris kan man förvänta sig en skärpning från deras sida vad avser redovisning av kreditrisker. I samma studie skulle man kunna beskriva i vilken mån bankernas redovisning av kreditrisker påverkas av vilka revisionsbyråer som anlitas.

Ytterligare en studie skulle kunna belysa i vilken mån bankerna redovisar sina kreditrisker beroende hur bra det går för respektive bank. Man kan då t.ex. fråga sig om det inte är så att banker som går bra eller har små kreditrisker i större utsträckning vill redovisa utförligare.

REFERENSER

BÖCKER

Backman, Jarl (1998) *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur

Beifring, Edvard (1994) *Forskningsmetodik och statistik*. Lund: Studentlitteratur

FAR SRS Förlag AB (2008) *Internationell redovisningsstandard i Sverige IFRS/IAS 2008*

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn (1997) *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur

Jacobsen, Dag Ingvar (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur

Johannessen, Asbjorn & Tufte, Per Arne (2003) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber

Marton Jan, Falkman Pär, Lumsden Marie, Petterson Anna Karin & Rimmel Gunnar (2008) *IFRS – i teori och praktik*. Stockholm: Bonnier

Patel, Runa & Davidson, Bo (2003) *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur

Rimmel, Gunnar (2003) *Human Resource Disclosures*. Göteborg: Dissertation Göteborgs Universitet.

Smith, Dag (2006) *Redovisningens språk*. Lund: Studentlitteratur

Wramsby, Gunnar & Österlund, Urban (2004) *Företagets finansiella miljö*. Borås: Wramsby/Österlund förlag.

ARTIKLAR

Akerlof, George (1970) *The Market for "Lemons": Quality Uncertainty and the Market Mechanism*. Quarterly Journal of Economics, Vol. 84, Issue 3, p. 488-500.

Brodie, Clive (2008) *Accounting standards in the credit crises*. Chartered Accountants Journal, Vol. 87, Issue 10, p. 47.

Condon, Fergus (2008) *IFRS 7 Disclosures Key Issues for Investment Funds*. Accountancy Ireland, Vol. 40, Issue 2, p. 24-43.

Diamond, Douglas (1985) *Optimal Release of Information by Firms*. Journal of Finance, Vol. 40, Issue 4, p.1071.

Diamond, Douglas & Verrecchia, Robert (1991) *Disclosure, Liquidity, and the Cost of Capital*. Journal of Finance, Vol. 46, Issue 4, p. 1325-1359.

Thøger Christensen, Lars (2002) *Corporate Communication: the challenge of transparency*. Corporate Communications: An International Journal, Vol. 7, Issue 3, p.165-166.

UPPSATSER

Andersson, Kristina & Cederfalk, Mats (2006) *Upplysningar enligt IFRS 7 – Kommer IFRS 7 leda till att användare av företagens finansiella rapporter får en bättre bild av företagens finansiella risk och riskhantering?* Magisteruppsats på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.

Benkel, Hanna & Moa, Maria (2008) *IFRS 7 Finansiella Instrument: Upplysningar – Leder ny standard till förändring i lämnade upplysningar?* Magisteruppsats på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.

DISKUSSIONSPROMEMORIA

Finansinspektionen. *Kreditinstitutens Lån – Värdering och Upplysning* (1999)

ELEKTRONISKA KÄLLOR

Dagens Industri, hemsida, 2008-11-10

www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=849114

www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=849090

www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=849101

www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=849104

www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=849109

www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=849111

www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=849112

www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp/print.jsp?&a=849114

Credit Magazine, hemsida, 2008-11-24

www.creditmag.com/public/showpage.html?page=133213

IASB, hemsida, 2008-12-19

www.iasb.org/News/Press+Releases/IASB+amandments+permit+reclassification+of+financial+instruments.htm

FÖRETAG

HSBC Holdings plc

Royal Bank of Scotland

Bnp Paribas

Prudential

Barclays plc

Unicredit Group

Ubs

Lloyds TSB Group

Credit Suisse

Bbva

Ing Group

Abn Amro

Crédit Agricole S.A

Hbos plc

NatWest

Co-operative Group
Ing Bank
Hsbc Bank plc
Sabanci Holding
Fortis
Kbc Group
Société Générale
Rabobank Group
Santander Consumer Finance S.A
Fortis Bank
Groupe Caisse D'epargne
Rzb Group
Old Mutual
Banque Populaire
Standard Chartered
Nordea
Bank Austria Creditanstalt
Dexia
Bank of Ireland
Erste Bank
Danske Bank
Delta Lloyd
Banca Mps
Capitalia
Natixis
Mediolanum
National Bank of Greece
UBI Banca
Crédit Lyonnais
Deutsche Postbank
Seb
Sns Reaal
Abbey National plc
Nationwide
Hsbc Holdings BV

BILAGOR

BILAGA 1

Bilagan visar den framtagna och ifyllda mallen som användes vid undersökningen.

PUNKT 1

Banker:	Vart finns kreditriskerna:									
	Annan bank		Privatkund		Derivat		Fin. Invest		Andra invest	
	Not	UN	Not	UN	Not	UN	Not	UN	Not	UN
	1a		1b		1c		1d		1e	
HSBC Holdings plc		X		X		X		X		X
Royal bank of Scotland	X		X				X			
Prudential		X		X		X		X		X
Barclays plc	X		X		X		X		X	
Unicredit Group		X		X		X		X		X
UBS	X		X		X		X			
Lloyds TSB Group	X		X		X		X			
BBVA		X		X		X		X		
ING Group	X		X		X		X		X	
ABN Amro Holding N.V.		X		X		X		X		
Credit Agricole S.A.		X		X		X		X		
HBOS plc	X		X	X	X	X	X	X	X	
NATWEST										
Co-operative Group	X		X		X		X			
ING Bank	X		X		X		X		X	
HSBC Bank plc		X		X		X		X		
Sabancı holding		X		X		X		X		X
Fortis										
KBC	X				X		X		X	
Société Générale		X		X		X		X		X
Rabobank Group										
Santander consumer finance										
Caisse d'epargne		X		X		X		X		
RZB Group		X		X		X		X		X
Old Mutual	X		X		X		X		X	
Standard Chartered	X		X		X		X			
Nordea	X	X	X	X	X	X	X	X		
Bank Austria Credit..	X		X		X		X			
Dexia	X		X		X		X		X	
Bank of Ireland Group										
Erste Bank	X		X				X		X	
Danske Bank	X		X				X			
Delta Lloyd Group							X			
MPS Group		X		X		X		X		
Natixis		X		X		X		X		
Mediolanum S.p.A.										
National Bank of Greece		X		X						
UbiBanca		X		X		X		X		X
Deutsche Postbank		X		X		X		X		
SEB	X		X		X		X			
SNS REAAL		X		X		X		X		X
ABBNEY National										
Nationwidebuildingsociety										

BILAGA 1 FORTSÄTTNING

PUNKT 2

Banker:	Hur visas kreditriskerna					
	Belopp		Procent		Diagram	
	Not 2a	UN	Not 2b	UN	Not 2c	UN
HSBC Holdings plc		X				
Royal bank of Scotland	X					
Prudential		X				
Barclays plc	X	X		X		X
Unicredit Group		X				
UBS	X					
Lloyds TSB Group	X					
BBVA		X		X		X
ING Group	X			X		
ABN Amro Holding N.V.		X				
Credit Agricole S.A.		X				
HBOS plc	X	X				
NATWEST						
Co-operative Group	X					
ING Bank	X					
HSBC Bank plc		X				
Sabancı holding		X				
Fortis						
KBC	X					
Société Générale		X				
Rabobank Group						
Santander consumer finance						
Caisse d'epargne		X				
RZB Group		X				
Old Mutual	X					
Standard Chartered	X					
Nordea	X	X				
Bank Austria Credit..	X					
Dexia	X	X				
Bank of Ireland Group	X					
Erste Bank	X					
Danske Bank	X					
Delta Lloyd Group	X					
MPS Group		X		X		X
Natixis		X				
Mediolanum S.p.A.						
National Bank of Greece		X		X		
Ubibanca		X				
Deutsche Postbank		X				
SEB	X					
SNS REAAL		X				
ABBEY National						
Nationwidebuildingsociety	X					

BILAGA 1 FORTSÄTTNING

PUNKT 3

Banker:	Maximal kreditexponering			
	Sammanlagt		Till en kund	
	3a		3b	
	Not	UN	Not	UN
HSBC Holdings plc		X		
Royal bank of Scotland		X		
Prudential				
Barclays plc	X			
Unicredit Group		X		
UBS	X			
Lloyds TSB Group	X			
BBVA		X		
ING Group	X			
ABN Amro Holding N.V.		X		X
Credit Agricole S.A.		X		
HBOS plc		X		
NATWEST				
Co-operative Group	X			
ING BANK	X			
HSBC Bank plc		X		
Sabancı holding		X		
Fortis				
KBC	X			
Société Générale		X		
Rabobank Group				
Santander consumer finance		X		
Caisse d'epargne		X		
RZB Group		X		
Old Mutual	X			
Standard Chartered	X			
Nordea		X		
Bank Austria Credit..				
Dexia	X	X		
Bank of Ireland Group	X			
Erste Bank	X			
Danske Bank	X			
Delta Lloyd Group	X			
MPS Group		X		
Natixis		X		X
Mediolanum S.p.A.				
National Bank of Greece		X		X
UbiBanca		X		
Deutsche Postbank		X		
SEB		X		
SNS REAAL		X		
ABBNEY National				
Nationwidebuildingsociety	X			

BILAGA 1 FORTSÄTTNING

PUNKT 4

Banker:	Dåliga lån					
	Säkerhetsåtgärd		Årets förluster		Värde säkerheter	
	4a		4b		4c	
	Not	UN	Not	UN	Not	UN
HSBC Holdings plc						
Royal bank of Scotland						
Prudential		X		X		X
Barclays plc	X			X	X	
Unicredit Group		X				
UBS	X		X			
Lloyds TSB Group	X				X	
BBVA		X		X		X
ING Group	X					
ABN Amro Holding N.V.		X		X		X
Credit Agricole S.A.		X		X	X	
HBOS plc	X					
NATWEST						
Co-operative Group	X		X			
ING BANK						
HSBC Bank plc		X				X
Sabancı holding						
Fortis						
KBC	X				X	
Société Générale						
Rabobank Group						
Santander consumer finance						
Caisse d'epargne		X		X		X
RZB Group		X		X		X
Old Mutual					X	
Standard Chartered	X		X		X	
Nordea		X	X	X		X
Bank Austria Credit						
Dexia	X		X		X	
Bank of Ireland Group	X					
Erste Bank	X			X	X	
Danske Bank	X		X		X	
Delta Lloyd Group		X				
MPS Group		X		X		
Natixis				X		
Mediolanum S.p.A.			X			
National Bank of Greece				X		X
Ubibanca				X		
Deutsche Postbank				X		
SEB				X		
SNS REAAL		X				X
ABBAY National						
Nationwidebuildingsociety						

BILAGA 1 FORTSÄTTNING

PUNKT 5

Banker:	Obligationer/finansiella investeringar									
	Credit rating		Utfärdade av		Investering		Beskrivning CDO		Nedskrivning inv.	
	5a	UN	5b	UN	5c	UN	5d	UN	5e	UN
HSBC Holdings plc		X		X		X				
Royal bank of Scotland								X	X	
Prudential							X			
Barclays plc	X		X		X			X		
Unicredit Group		X				X				X
UBS							X			
Lloyds TSB Group	X		X		X				X	
BBVA		X		X		X				X
ING Group	X	X						X		
ABN Amro Holding N.V.				X						X
Credit Agricole S.A.			X		X	X		X	X	
HBOS plc		X						X		
NATWEST										
Co-operative Group	X									
ING Bank	X		X							
HSBC Bank plc	X		X		X					
Sabancı holding		X				X				
Fortis										
KBC		X			X			X		
Société Générale		X				X		X		X
Rabobank Group										
Santander consumer fin.										
Caisse d'epargne						X		X		X
RZB Group		X		X		X				
Old Mutual	X				X					
Standard Chartered	X	X	X					X	X	
Nordea										
Bank Austria Credit..	X								X	
Dexia	X	X	X			X		X	X	
Bank of Ireland Group	X									
Erste Bank	X		X					X		
Danske Bank	X		X		X					
Delta Lloyd Group	X									
MPS Group								X		
Natixis		X		X						X
Mediolanum S.p.A.	X									
National Bank of Greece		X		X						
Ubibanca										
Deutsche Postbank		X		X		X				X
SEB		X								
SNS REAAL		X				X				
ABBNEY National										
Nationwidebuildingsociety										

BILAGA 1 FORTSÄTTNING

PUNKT 6

Banker:	Exponering mot Subprime					
	Hur mycket		Kredit rating		Förlust	
	6a		6b		6c	
Not	UN	Not	UN	Not	UN	
HSBC Holdings plc						
Royal bank of Scotland		X		X		
Prudential		X		X		
Barclays plc	X		X			
Unicredit Group						
UBS	X		X		X	
Lloyds TSB Group						
BBVA						
ING Group		X		X		X
ABN Amro Holding N.V.						
Credit Agricole S.A.		X		X	X	
HBOS plc		X		X		
NATWEST						
Co-operative Group						
ING Bank	X		X			
HSBC Bank plc		X		X		
Sabancı holding		X				X
Fortis						
KBC		X		X		X
Société Générale				X	X	X
Rabobank Group		X		X		
Santander consumer fin.						
Caisse d'epargne		X		X		X
RZB Group		X				
Old Mutual		X		X		
Standard Chartered						
Nordea						
Bank Austria Credit..						
Dexia						
Bank of Ireland Group						
Erste Bank						
Danske Bank						
Delta Lloyd Group						X
MPS Group		X				
Natixis		X				X
Mediolanum S.p.A.						
National Bank of Greece						
UbiBanca						
Deutsche Postbank		X				X
SEB		X				
SNS REAAL						
ABBNEY National						
Nationwidebuildingsociety						

BILAGA 1 FORTSÄTTNING

PUNKT 7 & 8

Banker:	Bortbokning									
	Finns bortb.		Hur mycket		Risk i off-bal.		Finns SPEs		Risk i kreditkort	
	7a	UN	7b	UN	7c	UN	Not	UN	8a	UN
HSBC Holdings plc										X
Royal bank of Scotland										
Prudential						X				X
Barclays plc		X			X	X			X	
Unicredit Group		X				X				
UBS	X		X					X		
Lloyds TSB Group										
BBVA										
ING Group								X		
ABN Amro Holding N.V.										
Credit Agricole S.A.								X		
HBOS plc										
NATWEST										
Co-operative Group										
ING BANK								X		
HSBC Bank plc		X				X				
Sabancı holding										X
Fortis										
KBC										
Société Générale						X				
Rabobank Group										
Santander consumer finance								X		
Caisse d'epargne		X						X		
RZB Group						X				
Old Mutual									X	
Standard Chartered										X
Nordea	X		X					X		
Bank Austria Credit..					X					
Dexia										
Bank of Ireland Group	X							X		
Erste Bank										
Danske Bank					X					
Delta Lloyd Group										
MPS Group							X			
Natixis										
Mediolanum S.p.A.										
National Bank of Greece										X
Ubibanca										
Deutsche Postbank										
SEB										
SNS REAAL							X			
ABBHEY National										
Nationwidebuildingsociety										

BILAGA 2

Bilagan visar hur mallen är omarbetad inför Kruskal-Wallis testet.

Banker	Storlek	Land	1a	1b	1c	1d	1e	2a	2b	2c	3a	3b
HSBC Holdings plc	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
Royal bank of Scotland	1	7	2	2	0	2	0	2	0	0	3	0
Prudential	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
Barclays plc	1	1	2	2	2	2	2	3	1	1	2	0
Unicredit Group	1	3	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
UBS	1	7	2	2	2	2	0	2	0	0	2	0
Lloyds TSB Group	1	1	2	2	2	2	0	2	0	0	2	0
BBVA	1	7	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0
ING Group	1	4	2	2	2	2	2	2	1	0	2	0
ABN Amro Holding N.V.	1	4	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1
Credit Agricole S.A.	1	2	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0
HBOS plc	1	7	2	3	3	3	2	3	0	0	1	0
NATWEST	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Co-operative Group	1	1	2	2	2	2	0	2	0	0	2	0
ING Bank	2	4	2	2	2	2	2	2	0	0	2	0
HSBC Bank plc	2	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0
Sabancı holding	2	7	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
Fortis	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KBC	2	5	2	0	2	2	2	2	0	0	2	0
Société Générale	2	2	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
Rabobank Group	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Santander consumer finance	2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Caisse d'epargne	2	2	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0
RZB Group	2	6	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
Old Mutual	2	1	2	2	2	2	2	2	0	0	2	0
Standard Chartered	2	1	2	2	2	2	0	2	0	0	2	0
Nordea	2	7	3	3	3	3	0	1	0	0	1	0
Bank Austria Credit..	2	6	2	2	2	2	0	2	0	0	0	0
Dexia	3	5	2	2	2	2	2	3	0	0	3	0
Bank of Ireland Group	3	7	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0
Erste Bank	3	6	2	2	0	2	2	2	0	0	2	0
Danske Bank	3	7	2	2	0	2	0	2	0	0	2	0
Delta Lloyd Group	3	4	0	0	0	2	0	2	0	0	2	0
MPS Group	3	3	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0
Natixis	3	2	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1
Mediolanum S.p.A.	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
National Bank of Greece	3	7	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1
Ubanca	3	3	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
Deutsche Postbank	3	7	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0
SEB	3	7	2	2	2	2	0	2	0	0	1	0
SNS REAAL	3	4	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
ABBAY National	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nationwidebuildingsociety	3	1	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0

BILAGA 2 FORTSÄTTNING

Banker	4a	4b	5a	5b	5c	5d	6a	6b
HSBC Holdings plc	0	0	1	1	1	0	0	0
Royal bank of Scotland	1	1	0	0	0	1	1	1
Prudential	1	1	0	0	0	2	1	1
Barclays plc	2	1	2	2	2	1	2	2
Unicredit Group	1	0	1	0	1	0	0	0
UBS	2	2	0	0	0	2	1	2
Lloyds TSB Group	2	0	2	2	2	0	0	0
BBVA	1	1	1	1	1	0	0	0
ING Group	2	0	3	0	0	1	1	1
ABN Amro Holding N.V.	1	1	0	1	0	0	0	0
Credit Agricole S.A.	1	1	0	2	3	1	1	1
HBOS plc	2	0	1	0	0	1	1	1
NATWEST	0	0	0	0	0	0	0	0
Co-operative Group	2	2	2	0	0	0	0	0
ING Bank	0	0	2	2	0	0	2	2
HSBC Bank plc	1	0	2	2	2	0	1	1
Sabancı holding	0	0	1	0	1	0	1	0
Fortis	0	0	0	0	0	0	0	0
KBC	2	0	1	0	2	1	1	1
Société Générale	0	0	1	0	1	1	0	1
Rabobank Group	0	0	0	0	0	0	1	1
Santander consumer finance	0	0	0	0	0	0	0	0
Caisse d'epargne	1	1	0	0	1	1	1	1
RZB Group	1	1	1	1	1	0	1	0
Old Mutual	0	0	2	0	2	0	1	1
Standard Chartered	2	2	3	2	0	1	0	0
Nordea	1	3	0	0	0	0	0	0
Bank Austria Credit..	0	0	2	0	0	0	0	0
Dexia	2	2	3	2	1	1	0	0
Bank of Ireland Group	2	0	2	0	0	0	0	0
Erste Bank	2	1	2	2	0	2	0	0
Danske Bank	2	2	2	2	2	0	0	0
Delta Lloyd Group	1	0	2	0	0	0	0	0
MPS Group	1	1	0	0	0	1	1	0
Natixis	0	1	1	1	0	0	1	0
Mediolanum S.p.A.	0	2	2	0	0	0	0	0
National Bank of Greece	0	1	1	1	0	0	0	0
Ubibanca	0	1	0	0	0	0	0	0
Deutsche Postbank	0	1	1	1	1	0	1	0
SEB	0	1	1	0	0	0	1	0
SNS REAAL	1	0	1	0	1	0	0	0
ABBEY National	0	0	0	0	0	0	0	0
Nationwidebuildingsociety	0	0	0	0	0	0	0	0

BILAGA 2 FORTSÄTTNING

Banker	7a	7b	7c	8a
HSBC Holdings plc	0	0	0	1
Royal bank of Scotland	0	0	0	0
Prudential	0	0	0	1
Barclays plc	1	0	0	2
Unicredit Group	1	0	0	0
UBS	2	2	1	0
Lloyds TSB Group	0	0	0	0
BBVA	0	0	0	0
ING Group	0	0	1	0
ABN Amro Holding N.V.	0	0	0	0
Credit Agricole S.A.	0	0	2	0
HBOS plc	0	0	0	0
NATWEST	0	0	0	0
Co-operative Group	0	0	0	0
ING Bank	0	0	2	0
HSBC Bank plc	1	0	0	0
Sabancı holding	0	0	0	1
Fortis	0	0	0	0
KBC	0	0	0	0
Société Générale	0	0	0	0
Rabobank Group	0	0	0	0
Santander consumer finance	0	0	1	0
Caisse d'epargne	1	0	1	0
RZB Group	0	0	0	0
Old Mutual	0	0	0	2
Standard Chartered	0	0	0	1
Nordea	2	2	2	0
Bank Austria Credit..	0	0	0	0
Dexia	0	0	0	0
Bank of Ireland Group	2	0	2	0
Erste Bank	0	0	0	0
Danske Bank	0	0	0	0
Delta Lloyd Group	0	0	0	0
MPS Group	0	0	0	0
Natixis	0	0	0	0
Mediolanum S.p.A.	0	0	0	0
National Bank of Greece	0	0	0	1
Ubibanca	0	0	0	0
Deutsche Postbank	0	0	0	0
SEB	0	0	0	0
SNS REAAL	0	0	0	0
ABBAY National	0	0	0	0
Nationwidebuildingsociety	0	0	0	0

BILAGA 3

Bilagan visar resultat från Kruskal-Wallis testet.

Kruskal-Wallis Test		Punkt 5 & 6	
	VAR00002	N	Mean Rank
VAR00003	1.00	88	171,33
	2.00	32	229,34
	3.00	32	136,72
	4.00	56	159,11
	5.00	24	186,33
	6.00	24	175,63
	7.00	88	169,91
	Total	344	

Chi-Square	21,662
df	6
Asymp.Sig.	0,001

Kruskal-Wallis Test		Punkt 5 & 6	
	VAR00002	N	Mean Rank
VAR00003	1.00	112	184,75
	2.00	112	178,54
	3.00	120	155,43
	Total	344	

Chi-Square	7,562
df	2
Asymp.Sig.	0,023

Kruskal-Wallis Test		Alla punkter	
	VAR00002	N	Mean Rank
VAR00003	1.00	286	560,98
	2.00	104	615,50
	3.00	104	492,02
	4.00	182	513,71
	5.00	78	563,10
	6.00	78	586,31
	7.00	286	583,04
	Total	344	

BILAGA 3 FORTSÄTTNING

Kruskal-Wallis Test		Alla punkter	
	VAR00002	N	Mean Rank
VAR00003	1.00	364	605,54
	2.00	364	559,09
	3.00	390	516,92
	Total	1118	

Chi-Square	18,157
df	2
Asymp.Sig.	0,000